

Innehåll

- 3 Vi är inte ensamma
- 4 Insändare i DN: Hjälp och stanna hemma i påsk
- 6 Spanska sjukan vs Covid-19
- 8 Corona-pandemin i Sundsjö
- 9 Från kylteknik till fönsterrenovering
- 10 Eldsjälar startar brandvärn
- 12 Det goda livet
- 16 Tjäderspel gav kyrkoreservat
- 19 Ting från bygden: Brudkuddarna
- 20 Vi som bor här
- 24 Sundsjö Västra Bygdegårdsförening
- 25 Ting från bygden: Sundsjö sockendräkt
- 26 Ny sockenkarta
- 28 Jorden vi ärver
- 29 Lakeside Sweden
- 34 Ädla drag
- 36 Lupiner
- 37 En blomma att vårda
- 39 Skogsarbetaren, småbrukaren och kolaren Elias Olsson, Holmsjö
- 42 Sundsjö hembygdsförening
- 46 Var det Haldo som räddade ”Rissnaflickan”?
- 50 Ting från bygden: Vigselringen
- 51 Rissnaortens Hembygdsförening
- 61 Nästa år i Norlbygda
- 64 In memoriam: Ulla Jakobsson
- 66 Ting från bygden: Takbjälkarna i Boggsjö kapell
- 67 Boggsjö byförening
- 72 In memoriam: Sixten Persson
- 74 Boggsjö byförenings ungdomsdiplom
- 76 Boga från Boggsjö
- 79 Stiftelser och gåvofonder inom Sundsjö socken
- 81 Familjenotiser
- 82 Nyårsklockor ringer

Förord

Att år 2020 kommer dröja sig kvar länge i minnet, kan vi nog enas om.

Året då världen lamslogs och då själva tiden tycktes sakta ned. Året då människans sårbarhet gjorde sig påmind och förlusterna avlöpte varandra. Rädslan knackade på varenda dörr.

En hostning. En nysning. Sådant som förr varit likgiltigt vardag, fick oss helt plötsligt att backa undan i skräck för att hamna i respirator. Eller åtminstone att sprida smittan vidare och orsaka att föräldrar och mor- och farföräldrar hamnade där. Bilder på vädjande vårdpersonal med förtvivlad blick och såriga näsryggar, etsades in på våra näthinor.

Men också – året då vi blev väldigt medvetna om vad som är viktigt för oss. Ett år då vi klamrade oss fast vid våra nära och kära. En tid då vi jordade oss, stannade hemma, var i och med oss själva. Jorden drog in lungorna fulla med luft. För första gången på väldigt, väldigt länge klarnade färger på satellitbilder och delfiner simmade åter in i Venedigs kanaler.

Den där Trump gjorde narr av svensken. Sa, att de där stackars svenskarna är inte riktigt kloka, de kommer gå under. Det gjorde vi inte. (Men det är klart. De där stockholmarna envisades ju med sina Åre-resor och sin after work. Ja. Va ske man säj...? Dom begrip int better.)

Vi gjorde vårt yttersta för att hålla kurvan så plan det gick och hålla samhället igång på något vis. Barnen fortsatte gå till skolan. De som kunde jobba hemifrån, gjorde det. Andra for iväg på jobbet. Hjälpte de äldre att handla. Gjorde det de skulle. Försökte behålla lugnet. Försökte behålla förståndet. Höll avstånd och tvättade händerna. Slutade kramas. Upprätthöll någon slags vardag.

Här på landet var det enklare. Lugnare. Vi springer inte så mycket på after work ändå. After work för egen del handlar om att plocka ungarna och matkassarna ur bilen, stanna upp en sekund, blicka ut över sjön, andas ut. Känna tacksamheten över att bo där jag bor, vara den jag är, ha det jag har.

Och gå in och börja med middagen.

Vi sluter samman.

Genom att inte vara samman.

Håller ut.

Och på något vis har dagarna gått.

Även om tiden saktat ned, har dagarna ändock gått.

Det här är långt ifrån över.

Men allt har ett slut.

Så även detta.

Och vi ska visa Trumpen, att svensken i allmänhet och Sundsjöbon i synnerhet – har klarat sig alldeles förbaskat utmärkt på det stora hela, får man ändå säga.

Anna Halvarsson
för krönikekommittén

Vi är inte ensamma

Ack upp-och-nedvända år! Jag tror det är en känsla som kan delas av många. Frustration, bävan, oro, sorg. Inställda planer, stängda gränser, fysisk distansering och uppskjutna semestrar. Allt detta har vi mött under 2020. Och dessutom blev OS uppskjutet!

För vår bygd och kyrkans verksamhet i Sundsjö så har många saker blivit inställda, samt har skjutits på framtiden och annat blev bara annorlunda. Årets konfirmation sändes på nätet vilket fick ÖP att skriva en rad - vi var tidigt ute med detta. En glädjande sak som inte ställdes in var den resa i månadsskiftet januari-februari jag som präst fick göra med de ungdomar som är frivilliga ledare i konfirmandarbetet. Studiebesök i riksdagen, möte med det diagonala arbetet i Klara kyrka mitt i centrala Stockholm och sedan en mycket uppskattad dag för unga ledare i Knivsta, med ett hundratal deltagare från olika delar av landet. Möter du någon av de tonåringar som var med - be dem berätta! När jag skriver detta känns det som att skildra en annan tid, en förlorad värld. Tänk att kunna mötas utan rädsla! Tänk att kunna dela liv och gemenskap utan att fundera på en ny pandemi! Men så var det för bara ett år sedan. Vem kunde då stava till Tegnell?

Vi är inte de första som vändas eller som oroas. Inte de första som blickat tillbaka på ett lugnare ”då”, precis som vi gör idag. För vår bygd och vår kyrka har överlevt liknande stormar förr - och värre. När pesten drabbade på 1300-talet. Spanska sjukan för hundra år sedan. Kringen och härjningarna som dragit fram. ”Vi är inte unika” kanske inte är det vi vill höra i vår tid - när individualitet på så många sätt är det centrala i tillvaron. Men väl kan vi minnas att vi inte är ensamma i att utsättas för en helt ny situation. Förhoppningsvis kan det ge oss ett stödande perspektiv på tillvaron. Vi är inte ensamma.

Att vi inte är ensamma ens i dessa tider av fysisk distansering är väl värt att komma ihåg. Inför julens hoppfulla budskap - att Gud blivit människa för att dela våra villkor - kan vi få stanna upp och förundras. I krubban vilar ett barn. Och hela världen möter en ny situation. Gud är inte mot oss. Gud går med oss såväl i vår glädje som i vår sorg, i vår oro som i vårt hopp.

Detta år med allt det inneburit kan vi kanske på ett särskilt sätt behöva minnas detta. Vi är inte ensamma - även om vi håller avstånd. Jesu löfte - att vara med oss alla dagar till tidens slut - gäller också idag.

Jag hoppas att julens gudstjänster och julens sånger, julgemenskap och julfrid ska få vara goda påminnelser för oss om att världen består - och att Gud är med oss. För ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit det.

En fridfull och välsignad jul önskar jag er alla!

Johannes Tirén
Präst i Revsund-Sundsjö-Bodsjö församling

Sköterskan från Börjesjö vädjar till allmänheten!

I Dagens nyheter den 26 mars i år, gick följande insändare att läsa:

DAGENS NYHETER.

Insändare

”Hjälp och stanna hemma i påsk”

UPPDATERAD 2020-03-26 PUBLICERAD 2020-03-26

Östersunds sjukhus är det enda som finns i hela Jämtland, skriver Marlene Sundin, sjuksköterska på akuten, som uppmanar alla att stanna hemma under påsken.

Foto: Robert Henriksson/TT

INSÄNDARE. Jämtland har bara ett sjukhus och kan inte klara en stor anstormning av patienter som smittats av det nya coronaviruset. Gör därför ert jobb och stanna hemma i påsk, skriver Marlene Sundin, sjuksköterska på akutmottagningen i Östersund.

Det pågår just nu en massiv insats för att förbereda oss i vården på vad som komma skall, men oron är stor att vi inte kommer att räcka till.

Min arbetsplats, akutmottagningen i Östersund, är numera inplastad och avgränsad i ren och oren zon och utökad med moduler på parkeringen vid ambulanshallen. Vi får nya rutiner att förhålla oss till flera gånger per dag. Flera kollegor är sjuka alternativt satta i karantän i väntan på coronasvar.

I detta myller av intryck behöver vi all hjälp vi kan få. Jag kan inte nog betona vikten av att stanna i sitt hemlän. Det handlar inte om risken för er att bli sjuka, utan om den påtagliga risken för oss att inte hinna med de som blir smittade och faktiskt behöver vår hjälp.

Och glöm inte att det här inte bara handlar om corona. Är akuten överbelastad gäller det även allt annat som kan inträffa under en fjällsemester såsom benbrott, bröstsmärtor, huvudvärkar, bilolyckor och buksmärtor med mera.

Vi har ett sjukhus i hela Jämtland, Länet är till ytan lika stort som Skåne, Halland, Blekinge och Småland tillsammans. Påskveckorna brukar vanligtvis vara några av de högst belastade under året. Lägg då till en pandemi på det och jag väljer att tänka på annat. Det blir för jobbigt annars.

Vi gör alltid vårt jobb och prioriterar de svårast sjuka och skadade först. Nu hoppas jag att ni gör ert jobb och håller er på hemmaplan den här påsken. Tack så jättemycket på förhand!

Marlene Sundin, sjuksköterska på akutmottagningen i Östersund

Spanska sjukan vs Covid-19

En kort / kort historisk påminnelse:

”Den mest allvarliga pandemin i historien var den spanska influensan 1918. Den varade i två år, i 3 vågor av kontaminering med 500 miljoner människor smittade och totalt 50 miljoner dödsfall.

De flesta av dödsfallen inträffade under den andra föroreningsvågen. Befolkningen tolererade karantän- och sociala distansåtgärder så dåligt att när den första borttagningen ägde rum började befolkningen glädja sig på gatorna och överge alla försiktighetsåtgärder.

Under veckorna som följde ankom den andra föroreningsvågen med tiotals miljoner dödsfall.”

Det sägs ofta att historien upprepar sig. Låt oss inte låta historien upprepa sig. Låt oss vara disciplinerade och göra rätt sak.

Livet är ovärderligt, med undantag för smärtan att förlora en älskad ...

Från spanska sjukan 1918. Foto: okänd

Coronapandemin

Sedan i mars pågår coronapandemin. För att minska spridningen av covid-19 (som orsakas av coronaviruset) har regeringen och Folkhälsomyndigheten gått ut med olika restriktioner, råd och rekommendationer. Råden kan se olika ut för olika regioner. Håll avstånd, tvätta händerna och stanna hemma om du har sjukdomssymtom, undvik resor och besök på äldreboenden.

November 2020, i Världen är 53 miljoner människor smittade i Covid-19 och 1,3 miljoner dödsfall,

i Sverige 177 000 smittade och drygt 6000 dödsfall, i Jämtland drygt 2000 smittade och 67 dödsfall.

Smittspridningen ökar snabbt i vissa delar av landet och vi uppmanas alla till försiktighet i det sociala umgänget. Regeringen och FHMs nya covidregler saknar motstycke i modern tid. From 24 november får max 8 pers vistas i allmänna sammankomster och offentliga tillställning, undantaget vid begravning där 20 anhöriga får samlas.

Vaccination mot covid-19, kanske redan i början av januari.

Folkhälsomyndigheten har ett uppdrag att ta fram en nationell plan för vaccinationer mot sjukdomen covid-19. Syftet är att skapa en god beredskap för att erbjuda vaccination mot sjukdomen när ett vaccin finns tillgängligt i Sverige.

Ta hand om varandra! Ta ansvar! Tillsammans minskar vi smittan!

Äldre årgångar

Är du på jakt efter äldre årgångar? Sundsjökrönikor från 1986 och framåt finns att köpa för 20 kr styck på Hembygdsgården i Torsäng. Ring 070-397 97 14.

Corona-pandemin i Sundsjö

Den 31 januari 2020 bekräftades det första fallet av Covid -19 i Jönköping. I början av mars bekräftades att viruset fått spridning i Sverige och den 11 mars skedde det första dödsfallet. Samma dag konstaterade Världshälsoorganisationen att virusutbrottet var en pandemi och i Sverige vidtog flera myndighetsåtgärder. Den 19 mars utfärdades en allmän avrådan om icke-nödvändiga resor inom landet och 17 mars i en EU-koordinerad aktion begränsades inresor från icke-EU/EES-länder för icke-medborgare. Den 27 mars meddelade regeringen att det från och med 29 mars var förbjudet med allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än 50 personer.

Vi är fortfarande inne i denna pandemi och det är svårt att fullt ut se konsekvenserna av den. Människorna i Sundsjö socken är också drabbade. Vissa konsekvenser är tuffa medan andra faktiskt är positiva.

Många evenemang som brukat ordnas har fått ställa in eller anpassats för att bli mer "Corona-säkra". Äldre och kroniskt sjuka löper en högre risk att drabbas extra hårt av sjukdomen. Därför har ICA-handlaren i Gällö börjat leverera mat hem till dem som inte kan handla själva. Gymnasieskolor har börjat bedriva distansundervisning så många ungdomar är hemma under dagarna. Många arbetsplatser har permitterat sin personal och i många yrkesgrupper har man uppmanats att arbeta hemifrån. Det innebär att många i bygden som tidigare rest till jobbet nu kunnat stanna hemma. Det har gjort att folk fått mer tid att tänka på sina liv i hemmet. Nya renoveringar har påbörjats och trädgårdar blomstrar. Försäljningen av hundvalpar och andra husdjur har skjutit i höjden.

Patrik Wallberg var på fest på hembygdsgården den 7 mars. Han var en av de första i bygden som blev smittad av Covid -19. Hela familjen blev sjuka och fick isolera sig hemma på gården. De var sjuka men inte så farligt. Patrik hade ont i huvudet i tre veckor och tappade luktsinnet. "Då var det skönt att inte bo i Stockholm", säger Patrik. Här kunde de ta med barnen ut och pimpla och få frisk luft. Efteråt har det varit ganska skönt att redan ha haft sjukdomen. Framför allt för mormor i familjen som är 63 år. Patrik jobbar som personlig assistent och på jobbet tycker de att det är bra att jag redan haft det.

Patriks sambo Anna jobbar nästan bara hemifrån. Det är jättebra. Arbetsdagen blir mycket kortare. Man kan anpassa sig mer. Det är bättre för djuren och barnen.

"Under corona-pandemin har det varit mycket snack om att det skulle bli brist på livsmedel. Vi har ju tänkt mycket på det. Odlar så mycket mat vi kan och försöker köra självhushållning."

Lowissa Wallgren Frånberg

Från kylteknik till fönsterrenovering

Långt ifrån alla som flyttar in till vår socken, har en tidigare koppling hit. Vissa flyttar helt enkelt hit för att man ramlar över drömkåken på Hemnet. Så var det i alla fall för Robin Morin och Jessica Morin Brennerskiöld och barnen Kaela och Kilian: de fann sitt drömhäus på nätet sommaren 2016, slog till direkt och hamnade således i en gammal affär i Fjällsta!

Robin jobbade på den tiden som kyltekniker men började känna sig nöjd på detta. Det föll sig så, att han bytte värmepump på Carlssons snickeri i Fanbyn. I samma veva gick fönstret på dotterns rum sönder så det tillbringades därmed lite tid i Fanbyn. När Robin fascinerat betraktade arbetet med fönsterrenoveringen slog det honom, att det var detta han ville göra..!

Sagt och gjort: Robin ställde frågan om han fick gå som lärling hos Dick på snickeriet och sökte därefter in på hantverksutbildning i Dalarna. Efter 100 veckor som lärling i Fanbyn, startade så Robin sitt företag "Morins fönsterhantverk & snickeri" i maj 2019. Då Dick föredrog fönstertillverkning och Robin fönsterrenovering, var arbetet och kunderna relativt enkla att dela upp. Robin har haft fullt upp sedan första dagen. Det ringer till och med kunder från Luleå, som uppger att han är närmast..!

Nu har Robin dessutom en egen lärling, som går samma hantverksutbildning i Dalarna som han har gått.

Robin har fortsatt fördjupa sina kunskaper i byggnadsvård i allmänhet och fönsterrenovering i synnerhet. Han har hittat en djup passion för vackra gamla fönster, kitt och linoljefärg. Han säger med ett skratt, att det är så roligt att gå till jobbet nu, att det faktiskt inte ens känns som ett "riktigt" jobb!

Anna Halvarsson

Eldsjälar startar brandvörn

Efter bränderna sommaren 2018 blev det tydligt att lokal beredskap, resurser och kunskap saknades på många håll i landet, så även här hos oss. Här i bygden tog några tag i detta 2019 och startade Sundsjö brandvörn – en frivillig förening som utgår från Fjällsta men med hela Sundsjö som arbetsområde!

Den numer pensionerade brandmannen Hasse Wettersten berättar att han, tillsammans med Magnus Kristoffersson och Richard Nilsson har en vision om ett tryggare närsamhälle där de ideella krafterna enkelt kan samordnas vid skogsbrand.

Hasse berättar, att ”det här är inget nytt, idén kom redan för 15-20 år sedan. Det var några karlar - Magnus Kristoffersson och Lennart Pålsson - som hastigt och lustigt köpte sig en brandbil efter en trevlig festkväll. De tänkte till och beslutade sig för att göra något av det hela och faktiskt starta ett brandvörn. De försökte starta upp men de fick inget stöd från räddningstjänsten. På den här tiden skulle man spara in pengar och lade ned flera brandvörn i landet. På den här tiden växte även Brandpuben i Fjällsta fram och man gick inte vidare med brandvärnet.”

Hasse berättar vidare att Magnus ställde frågan till honom ifjol, om inte de skulle blåsa liv i den gamla visionen om ett brandvörn igen. Hasse nappade och de började undersöka förutsättningarna. De var bl a i kontakt med MSB, Myn-

digheten för samhällsskydd och beredskap, och erbjöd sig vara test-grupp för en skrivelse som då kommit ut. Författaren Magnus Olofsson, hade konstaterat vid bränderna 2014 och 2018, att det som framför allt varit avgörande vid dessa bränder - var frivilligheten: de ideella krafterna, människorna som vid bränderna ställde upp och hjälpte till, dygnet runt. Denne Magnus Olofsson sände en stark uppmaning att återigen upprätta brandvärnen runt om i landet.

Sundsjö brandvörn kollade upp vilken grundutrustning som behövdes och rekommenderades att ha tillgång till fyrhjuling och någon slags vagn, en ”älgvagn”. De tog därför kontakt med Avesta vagnar och fick låna en vagn på ett år, som de sedan skulle få köpa loss för en billig penning.

Tack vare Hasses gamla kontakter, kom de över ett ”start-kit” nere i Carlshamn och gamla dräkter som använts vid rökdykning (som numer inte bör användas vid rökdykning men som duger utmärkt som skyddsutrustning för ett brandvörn) från bl a Sundsvall, Hudiksvall och Sandö.

Man har därefter anordnat information på Facebook, grundutbildning på gamla skolan i Fjällsta där det dök upp 10-12 personer. Planen är också att erbjuda en webbaserad utbildning i samarbete med räddningstjänsten i Östersund framledes.

Brandvärnet har en önskan om att vara behjälpliga i närområdet, att vara en del i larmkedjan och stötta upp räddningstjänsten. Därför finns också en förhoppning om att, utöver skogsbrand, också få vara en del och hjälpa till vid bygdebrand men även vid första hjälpen/livsuppehållande åtgärder, t ex i väntan på ambulans. Brandvärnet har därför startat upp ett samarbete med ambulanssjukvården. De har blivit erbjudna att gratis få utbilda någon i värnet till DHLR-instruktör (Hjärt- och lungräddning) som i sin tur kan utbilda övriga i värnet. Där tänker värnet långsiktigt och har därför valt ut den yngste att utbildas: Viktor Söderlundh.

Hasse avslutar med att ”det går ju inte att ha ett brandvörn i varje by men vi söker hela tiden fler medlemmar och vi skulle gärna vilja nå ut med mer information i bygden, ha en dialog med byalagen och hembygdsföreningarna runt omkring. Förhoppningen i framtiden är att vi också kan informera mer, t ex om hur man bör tänka både inför, under och efter brand, vilken utrustning man bör ha hemma, vad man kan göra innan räddningstjänsten är på plats osv.

Vi vill skapa ett tryggare närsamhälle där vi kan hjälpas åt med de första åtgärderna, innan räddningstjänsten anländer. Det är skillnad för de som bor inne i stan. Där är räddningstjänsten ofta snabbt på plats. Vi som bor så här behöver kunna och göra mer, det tar tid innan hjälpen anländer. Det finns mycket vi KAN göra själva men viljan, engagemanget och orken behövs!”

Anna Halvarsson

Det goda livet

– Om att våga släppa storstadskonventionen och välja ett liv i Jämtlands glesbygd

“Han blev kvar”, är en fras jag hört många gånger. Senast i radio av en popstjärna som segervisst berättade om hur han flytt från sin hemort som inte erbjöd något alls. Han såg sitt eget liv som lyckat eftersom han flyttat till storstaden medan hans bror som blev kvar hade misslyckats.

Livet på landsbygden är svårt. Man måste kämpa för att hitta ett jobb som man ofta måste resa långt för att komma till. Man måste skjutsa barnen många mil för att de ska kunna vara med på någon fritidsaktivitet. Har man djur måste man stängsla, mata och stänga på natten. Man bor långt från affären och måste alltså laga mer mat från grunden, planera sina inköp, veckohandla eller månadshandla. När godishungern sätter in är det långt till kiosken, då måste man baka. Vill man leva riktigt lantligt så måste man också hugga ved, ploga snö, plocka bär, sätta potatis och kanske sköta om en trädgård.

Man kan välja att se det här som en massa bekymmer. Men man kan också välja att se det som möjligheter. I staden kan man inte ha djur och oftast inte ens en stor trädgård (om man inte har obegränsat med pengar till en stor fantastisk villa). Man blir inte lika motiverad att veckohandla eller baka sina egna godsaker för affären finns ju om hörnet. Så fort man kliver utanför dörren är man inte längre hemma, man måste ha med sig pengar, ha på sig kläder och vad man än ska göra så kostar det pengar. Man känner inte sina grannar och de man umgås med bor ofta i andra änden av staden. Man måste också hela tiden ta hänsyn till andra människor och anpassa sig till en mängd regler i hyreshuset, på gatan, i parken eller köpcentret.

På landet är nästan allt gratis, man kan till och med tjäna pengar på det mesta. Äggen kan man sälja, liksom kött och skinn, morötter och potatis. Och det är gratis att sova i hängmattan eller ta en skogspromenad och se fåglarna leka. Det är nästan gratis att fiska och betydligt billigare att jaga sitt kött eller garva sina egna skinn än att köpa detsamma. Och grannarna känner man, umgås med och när det uppstår problem så hjälper man varandra. Livet på landet är fritt och fyllt av möjligheter. Men också tungt och på många sätt krävande.

Det talas mycket om urbanisering, alltså att fler flyttar till staden från landet än tvärtom. På något sätt känns det som att den stora minoritet som flyttar ifrån staden glöms bort.

Här är två familjer som valde landet istället för staden.

Torbjörn Laxvik och Birgitta Olsson, Mjösjö

Torbjörn Laxvik och Birgitta Olsson valde år 2000 att flytta från Söder i Stockholm till en liten gård i Mjösjö. Efterhand skaffade de får getter och höns. Birgitta jobbar som lärare på skolan i Gällö och Torbjörn är journalist men jobbar nu som verksamhetsledare på Vindkraftcentrum. De tre barnen som tack vare detta fick en uppväxt på landet har nu flyttat hemifrån.

Att kunna odla sin egen mat är att leva gott på riktigt. Foto: Torbjörn Laxvik

När de bodde i Stockholm brukade Torbjörn ta med sig barnen på fisketur. De grävde mask i parken och gick till hamnen, där var det tre meter kajkant ner till det djupa vattnet. Torbjörn knöt fast barnen i pollarna på kajen. Folk tittade kritiskt, men vad skulle han göra om barnen ramlar i? Sedan metade de abborre till sent på kvällen. I Mjösjö har familjen tillgång till fiskekort och genom åren har man fiskat mycket och i princip kunnat försörja sig på eget kött och egen fisk. Man har också odlat potatis och grönsaker för eget bruk.

“Egentligen hade vi en längre tid tänkt flytta från stan. Göra något annat, ett annat liv. Utanför i parken på söder satt 12-åringarna och drack öl och rökte hasch. Det hade blivit hårdare i stan än när jag var grabb i samma stadsdelar. Att få rå sig själv, snickra, ha katt, höns och egen potatis var en dröm, men framför allt något annat för ungarna att växa upp i.” Tillsammans med Torbjörns bror och hans familj köpte de en gård i Edsele, där de var på fritiden och letade möjligheter till inkomster för att flytta dit men efter en tid köpte familjen istället en egen gård i Mjösjö.

Mjösjö är den by som Torbjörns farfars far flyttade till från Värmland, där blev han dräng, jobbade i skogen, bröt mark, där träffade han sin blivande fru, fick barn och barnbarn. Torbjörns far var ett av de barnbarnen. På torpstället med fyra

*Torbjörn Laxvik med en av favoritkill-
ingarna Tindra. Hon föddes ute i snön
en natt när det var 18 grader kallt.*

Foto: B Olsson

*Det brukar gå åt 10–15 kubik ved i köks-
spisen om året, säger Torbjörn Laxvik.
Blandved, stjälpt mått, förstås.*

Foto: B Olsson

hektar mark har familjen haft får, getter, höns, gäss, katter och hund. Man har också fiskat och jagat, huggit ved och odlat. Torbjörn säger att det var en hel värld att tränga in i för en söderkis med djurvana begränsad till akvariefiskar.

Nu har barnen flyttat hemifrån och det är bara höns och katt kvar av djuren. "Så visst kan man fundera nu på andra ställen att bo". Men Torbjörn och Birgitta vet inte vad som skulle vara bättre, eller för den delen billigare, när man blir äldre. Och det här har blivit ungarnas barndomshem som de gärna åker hem till.

*Birre med schysst borre. Under vintern kör vi isnät
och får sik, gädda och abborre. I vintras vägde
störstsiken 2,6 kilo. Foto: T Laxvik*

Anna Wanneberg och Patrik Wallberg, Tavnäs

Anna, Patrik och deras barn samt Annas bror och Annas mamma flyttade hit för två år sen. De bor i varsitt hus på sin stora gård i Tavnäs. Innan de kom hit bodde de i Stockholmsregionen. Patrik var asfaltsarbetare och den första mannen på sin arbetsplats som ansökte om föräldraledighet. Anna var lantmätare. Senast bodde de i Åkersberga där de hyrde Patriks mormors ombyggda sommarstuga. Planen var att köpa den. "Vi ville bo på en gård. Nyttja marken. Vara nära naturen och ha djur."

Samtidigt tittade de på hus i norra Sverige, mest Värmland, Dalarna och Hälsingland. De tyckte Jämtland var lite för långt bort. 2017 hade de dock varit i Lillhärdal och tittat på ett hus när de åkte upp till Östersund och spenderade en dag där. De gillade stämningen och det sociala livet i staden. Tre veckor senare dök huset i Tavnäs upp på Hemnet. Det var perfekt för familjen. De ringde mäklaren och fick komma upp och titta på det.

"Mammas hus blev en positiv överraskning, fanns inte en enda bild i annonsen men där var det renoverat och fint."

I Sundsjö trivs de fantastiskt bra, över förväntan. Socialt blev det också bättre än de förväntat sig. De trodde att det skulle vara svårare att komma nära folk. Tidigt gick de med i hembygdsföreningen och genom det samt genom barnens dagis och jaktlaget har de lärt känna många trevliga grannar och nya vänner.

"Vi trodde vi skulle vara i Östersund varje helg. Men där är vi aldrig när vi inte jobbar."

Några gånger per år åker de tillbaka och hälsar på släkt o vänner. "Det är trevligare att turista i Stockholm än att bo där och så vill familjerna gärna hälsa på oss här."

Hur våra liv ser ut är ofta en blandning av vad vi önskar oss och av vad ödet gett oss. Visst kunde vi lantisar många gånger önska oss ett lite lättare liv, närmare till skolan, affären eller bussförbindelser även på helgen men var vi än bor och vilka förutsättningar vi än har så har vi ett ansvar att hugga i för att vara den förändring vi önskar oss. Det finns möjligheter här som inte finns någon annanstans på jorden. Om vi lyssnar på de människor som kommit hit och valt Jämtland och Sundsjö socken ser vi att det här ÅR det goda livet.

Lowissa Wallgren Frånberg

Tjäderspel gav kyrkoreservat

– Tack vare tjäderspelet blev det här Sveriges andra kyrkoreservat och en förebild för andra delar av landet, förklarar Per Hedman.

Vi befinner oss i Vinnbergsreservatet, i en grillkåta, med armlängds avstånd till varandra. Här finns också Staffan Granlöf och Torbjörn Marklin. De berättar en sällsam historia:

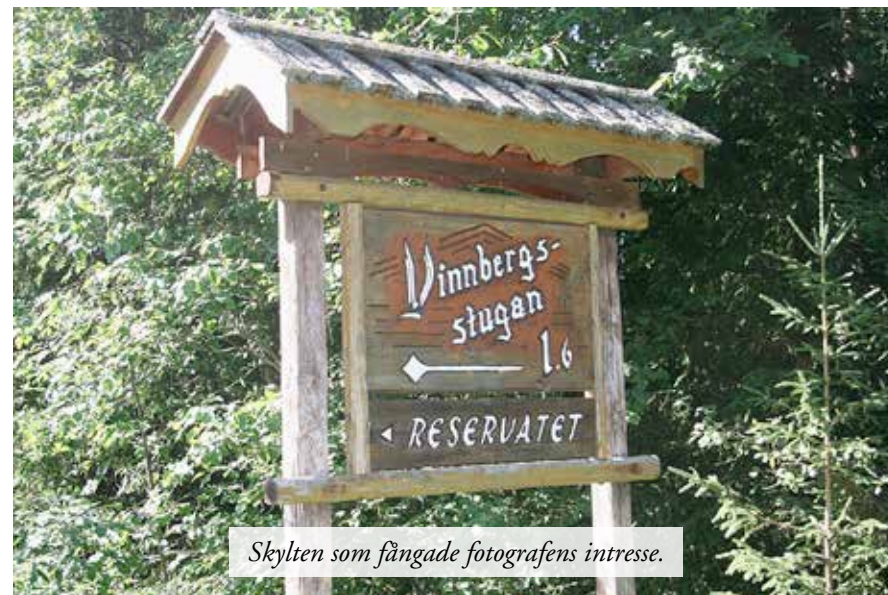
Efter landsvägen mellan Stugun och Dalhemsviken, mellan Fisksjölandet och Boggsjö, står, vid infarten till Lillsandsvallen, två skyltar. På den ena står det ”Kyrkstig” på den andra ”Vinnbergsreservatet”. Vad är detta? Det måste undersökas! Efter tips fann JT ovan nämnda herrar.

Namnet Vinnberg bottenar i ”tjädervin”, spelplats för tjäder. Det har alltså ingenting med vind att göra. – Det är nog riktigt att stava vin med två n, tycker Torbjörn Marklin, gammal lärare som borde veta. – Då blir uttalet korrekt.

Vi går tillbaka i tiden några årtionden och finner namnen Eve och Anton Fogelin. Eve blev änka och hennes dotter fick uppdraget att lämna en storstilad donation till Sundsjö kyrka; en skogsfastighet på 280 hektar.

Kyrkstigen sägs förbinda Gransjölandet med Boggsjö.

Skylten som fångade fotografens intresse.

Vinnbergsstugan, här dock felstavad (?), det står Vindbergsreservatet.

Brudkuddarna

I fjolårets krönika var tryckfelsniss i farten och krönikekommittén får be om ursäkt för den felaktiga uppgiften i artikeln om "Brudparets kuddar": det stod att kuddarna var från Bensjö men det ska givetvis vara Sundsjö!

Torbjörn Marklin, Per Hedman och Staffan Granlöv framför Vinnbergsstugan.

– Så skulle det byggas en skogsbilväg uppför berget, men den kom att läggas så tokigt att spelplatsen förstördes! Jag var där innan, låg i ett dike och räknade till elva tjädrar, berättar Staffan Granlöv. Per och Staffan var båda verksamma i Naturskyddsföreningen. De var bekymrade.

– När vägen kom blev det sämre med fågel, vi tyckte att kyrkan borde ge någon form av kompensation, säger Per Hedman. Med prästen Göran Modén och kyrkorådets ordförande Torsten Olsson i spetsen kunde det genomföras. Det blev ett kyrkoreservat på 15 hektar. Alltså ett " eget " reservat där Länsstyrelsen lämnades utanför beslutsfattandet.

– Stugan byggdes med virke från fastigheten, berättar Staffan.

Under en tid var Vinnbergsstugan ett populärt tillhåll. Det var ett utflyktsmål och Torbjörn tog med sig eleverna från Fjällsta skola dit många gånger. Eleverna fick bland annat vara med på jakt! Det ordnades "skogskonsert" och det var "Kojkafé" med mera. Numera är dock reservatet och stugan mindre använt.

Så var det frågan om "Kyrkstigen" - var ledde den och var kom den ifrån? Vi får reda på att stigen gick från Gransjölandet till Boggsjö där den förenade sig med den större leden från Stugun till Tavnäs. Efter vägen låg också Sundsjö kyrka. Stigen kanske går att spåra längre österut än till Gransjölandet?

Nämnda Eve Fogelin har spelat fler roller i historien.

– Hon kände Kooperativa chefen Sverige och han gav Eve en plats i historien genom att döpa sitt margarin till Eve margarin..! avslutar Torbjörn.

Karl E Berglund

Vi bjuder även på en till bild av en vacker kudde från Sundsjö. Denna finns att köpa/beställa som broderikit från bl a Jamtli Butik.

Lowissa Wallgren Frånberg
Bildbearbetning Tove Luksepp

Vi som bor här

Isabelle och Pecka, Rissna

Att vi hamnade här var lite av en slump. Pecka jobbade i Norge och vi bodde i Borlänge så det spelade egentligen ingen roll var i Sverige vi skulle bo. Vi letade hus i Dalarna då jag blev uppringd och erbjuden arbete på förskolan i Rissna där jag är uppvuxen. Mitt drömhus i Rissna sedan jag var liten fanns då också ute till försäljning så vi slog till och flyttade hit 2015. Mycket renovering senare har vi nu ett hus som vi trivs jättebra i, även om det fortsatt finns en del att göra. Vi ville bo på vischan och det gör vi nu. Pecka pendlar till sitt arbete på Frösön medan jag håller på att starta eget med hantverk och tryck i fokus. Jag älskar Jamskan och vill gärna ha in det i skolan. Genom företaget Jemt & Hennut kan jag nu stötta språket på ett till sätt då jag trycker upp texter på Jamska på olika föremål för att sen sälja till privatpersoner och företag.

Kristina, Henrik och Saga, Rissna

Jag hyrde tidigare en lägenhet i Grimnäs och var på väg att flytta för att hyra ett hus på Börön när det här huset kom upp på Blocket. Eftersom jag alltid velat bo i Rissna sen jag flyttade till Bräcke kommun så tog jag chansen och åkte för att titta. Det var i februari 2009 och vi fick skotta oss in till dörren, 1,5 meter mätte snödjupet då. Jag flyttade hit i mars samma år och har trivts jättebra. Tycker jag bor centralt. Det är lika långt åt alla håll. :-) Pendlingen ser jag som en möjlighet till att varva ner innan man kommer hem. Jag har tre barn. Saga 10 år bor hemma, Joel 19 år bor mestadels i Gällö men tycker det är skönt att komma till Rissna för att ta det lugnt och Jonas 23 år bor i Linköping. Barnomsorgen har fungerat jättebra med Föräldrakooperativet Busbua mitt i byn.

I januari 2015 flyttade Henrik in. Efter att ha hälsat på 3 gånger tog Henrik med sig eget kaffe och kaffepanna till Kristina. Sen dess har han varit kvar. Flera som ställde frågan om varför han flyttade till Rissna fick samma svar. ”För att det var så fin utsikt...” säger han och tittar på Kristina. Just nu kommer vi bo kvar men vi söker ett annat boende någonstans i området mellan Stugun och Gällö, så får vi se vad vi hittar.

Anna och Mats, Fanbyn

Efter en del husletande i Östersund, där ingenting kändes passande, tog vi över Mats mormor och morfars hus och flyttade hit till Fanbyn 1997. Här har vi trivts i 23 år nu. Bus-sarna stannar i närheten så det går lätt att pendla till Östersund och nu, då jag bytt jobb, tar jag cykeln nio km till min arbetsplats i Gällö. I byn finns elljusspår, stor lekpark, badplats och en fin bygemenskap.

Vi har fyra barn. Karl 19, bor hemma, Stina 22, bor i Östersund men är ofta hemma då hon arbetar i Pilgrimstad, Johan 25, bor i Norrköping och Olle 27, bor i Bräcke.

Dottern Stina, som också var med vid intervjun, har trivts jättebra och tycker att det bästa varit "bymiddagarna" sista fredagen varje månad där två-tre familjer varje gång hjälps åt att laga mat till ca 60 personer. Tyvärr har middagarna varit inställda nu under Coronapandemin.

Stina vill gärna bygga något eget framöver. I Fanbyn bor man på landet men det känns ändå nära till stan.

Natalie, Fredrik, Elis och Melker, Boggsjö

Vi hyrde tidigare en gård i Svedje men ville gärna köpa något eget. Max tre mil från Östersund så vi då men efter att många gånger passerat det fina vita huset i Boggsjö på väg till Fredriks föräldrar, som bor i samma by, kände vi att om vi skulle bo någonstans - så var det där. Huset var just då inte till salu men vi blev efter en tid uppringd av ägarna som lyckligtvis ville sälja. Första gången vi var hit och tittade var det så lugnt och skönt, tyst och fridfullt. Vi var på en del andra visningar närmare Östersund men då var priserna alltid mycket högre. Vi flyttade hit hösten 2013. Här har vi skogen tätt inpå och mycket mark till hästarna. Vi pendlar bägge två till arbete i Östersund och Bräcke men det går bra och förskolan där Elis och Melker går ligger längs vägen. Vi har allt här och vill inte flytta.

Marjut, Peter, Bella och Jack, Östbyn

Tidigare bodde vi i Strängnäs men kände att vi ville flytta norrut. Peter är från norrbotten och vi trivs uppöver så norrland var ett medvetet val men att det blev just Östbyn var en slump. Marjut hade blivit erbjuden jobb i Östersund, vi annonserade efter att få köpa en gård och tidigare ägaren Bengt hörde av sig och ville sälja. Vi hade önskat en gård på landet men trodde inte vi skulle få möjlighet att köpa en så fin gård alldeles bredvid sjön. Nu, 12 år efter flytten, kan vi fortfarande förundras över läget. Det är få förunnat att få bo så här vackert!

Jack och Bella trivs också på gården i Östbyn. Jack åker skolbuss till högstadiet i Gällö medan Bella har börjat övningsköra med Marjut till hästgymnasiet Dille i Ås. Både Jack och Bella kan se en framtid i Jämtland. De har förstås en förkärlek till platsen där de växt upp men är självklart öppna för vilka möjligheter som kan komma i deras väg.

Sundsjö Västra Bygdegårdsförening

Fanbyns bygdegård

Årskrönika 2020

Året som gått har varit allt annat än som vanligt, så även kring bygdegårdsföreningen. I slutet på februari hölls den andra och sista byamiddagen för detta år, därefter har de flesta planerade aktiviteter fått ställas in eller bokas om. Vi får blicka tillbaka på tidigare års härliga gemenskap och drömma om dem som är framför oss.

Vad händer i vanliga fall på Fanbyns bygdegård?

Byamiddagar anordnas på bygdegården sista fredagen varje månad förutom under juni, juli och december. Varje gång går två-tre hushåll samman, bestämmer maten, gör inköp och fixar ”lappar” på anslagstavlor i Fanbyn och Marsätt samt annonserar på Facebook-sidan Fanbyn - Sundsjö Västra Bygdegårdsförening. Inläggen går till bygdegården.

Påsken är en stor händelse. Då finns lilla OL (olympiske leker) där både stora som små är med, påskpimpel och middag på bygdegården på långfredagen. Där kommer ofta många hemvändare. Luciafirande med luciatåg för de minsta, brukar ordnas av frivilliga. Det har även varit en del vin/bubbel- och whiskyprovningar, sista april-firanden mm.

För att medverka vid dessa evenemang behöver man vara medlem i bygdegårdsföreningen.

Bygdegården kan även hyras till bröllop, fester, föreningar och möten. Då behövs ingen medlemsavgift. När man hyr Bygdegårdens nedervåning har man tillgång till stort restaurangkök med porslin för minst 100 personer. Luftvärmepumparna som installerades för några år sedan gör att värmen i lokalen hålls jämn och skön. Det finns även en mindre del till uthyrning på övervåningen om man är ett mindre sällskap.

Medlemskap och uthyrning

Information om föreningen finns på facebook-sidan Fanbyn (Sundsjö Västra Bygdegårdsförening). Ordförande är Veronika Johansson och kassör Sven-Erik Hallquist. Medlemsavgift enskild 100 kr, familj 300 kr (inkl barn upp till 18 år) Bg 5824-2827 ange avsändare och vad det gäller.

Önskar du hyra bygdegården kontakta Lotta Berglund 070-485 71 76.

Priser för att hyra bygdegården: 700 kr / 1 dygn
1200 kr / 2 dygn
1500 kr / 3 dygn

Hyra av bord och stolar (för att låna hem): 50 kr / 1 bord + 4 st stolar

Ting från bygden

Sundsjö sockendräkt

Sättet att klä sig har ständigt varierat. Det går modeströmmar genom dräkthistorien som påverkat människors smak - då liksom nu. Att folk klätt sig lite olika i olika bygder har många orsaker. I konservativa områden har man länge hållit fast vid ett äldre sätt att klä sig än i modernare trakter. Den välbärgade forbonden som gjorde resor till Levanger och Stockholm försåg sig med det som var populärt i städerna. Forbönderna hade också möjligheter att köpa tyger och plagg från andra länder. Till vardags klädde man sig enkelt, eller i avlagda äldre före detta finplagg. Vid högtidliga tillfällen visade man upp sina allra vackraste kläder. Då liksom nu signalerade kläderna saker om sin bärare. Plaggen berättade om man var gift eller ogift, sa något om bärarens välstånd, om det var vardag eller högtid, om man var traditionsbunden eller modern osv. Under början av 1900-talet var historieromantiken stark i Sverige. Det var då de flesta museerna bildades. Man ville även lyfta dräkthistorien och en trend startades att varje socken skulle ha sin egen historiska dräkt.

Jämtlands län har en mångfald av dräkter, närmare bestämt 67 stycken: 52 kvinnodräkter och 15 mansdräkter, (detta inkluderar två samiska dräkter, en kvinnodräkt och en mansdräkt) tack vare de sockendräkter som utvecklades under 1930-talet av kvinnorna i bygderna. Man tittade på äldre plagg och skapade sedan sin sockens dräkt.

Sundsjö sockendräkt är komponerad 1934 i samband med ett stort upprop till socknarnas textilkunniga. Man ville samla dräkter till en stor dräktparad i Östersund 1935. Många dräkter togs fram i all hast.

Sundsjö Sockendräkt är en kvinnodräkt bestående av kjol med ränder i grönt och rött på brun botten. Randigt livstycke i samma tyg med skört och häkter. Förkläde i brunt siden med tryckt mönster. Halskläde av sidendamast och svart bindmossa med stycke. Röda strumpor. Broderad kjolväska med baksida av skinn och mässingshake.

(källa: Ulla Oscarsson, Jamtli)

Lowissa Wallgren Frånberg
Modell Alva Eriksson, Bildbearbetning Tove Luksepp

Jorden vi ärver

Det är svårt att bedriva lönsamt jordbruk i våra bygder. Utvecklingen går mot stordrift. Det kanske kan fungera på slättbygd men inte hos oss. En bonde i våra trakter tvingas arrendera åkrar miljontals från hemmet och det gör att mindre enheter bördig åkermark läggs i träda. Det är naturligtvis ett vanvettigt slöseri med resurser.

Vi har tidigare skrivit om marsättsbon Torgny Östlings engagemang i frågor om hållbart jordbruk. Stordrift kontra småskalighet. Han leder bl a varje år kurser i agroekologi på Alnarps lantbruksuniversitet med deltagare från hela världen. Agroekologi står för naturliga ekosystem och en strävan bort från den industriella syn som härskar i dagens jordbrukssystem.

Torgny Östling

För att tillgodose kursernas behov har han skrivit en bok på engelska med titeln Back to Basics – A Step Forward. Back to Basics innebär att vi behöver återupprätta det jordbruk vi hade en kort period strax innan Sverige gick med i EU. Det byggde på kombinationsjordbruk och en anpassning till markförutsättningar, topografi och jordmån, t ex djuruppfödning där det är lönsamt att odla vall och spannmål där det är slättmark. Boken kommer att släppas på svenska inom kort. En filmintresserad student från Skåne, Maximilian Isendahl, blev så intresserad av Torgnys jordbrukssyn att han åkte upp till Marsätt och gjorde en dryga timmen lång film. Filmen innehåller dessutom fina vyer från Sundsjö och bland lokala medverkande märks Sven-Erik Falkeström från Mjösjö. Dessutom ska nämnas att Torgnys döttrar

Amanda och Josefina står för underbar bakgrundsmusik och sång. Filmen kan ses på Youtube. Man kan enklast gå in på youtube och sedan söka på "Jorden vi ärver" så hittar man den.

Torbjörn Marklin

Back to basics!
- A step forward

TORGNY ÖSTLING

JORDEN VI ÄRVER

EN GLOBAL KAMP I ETT JÄMTLÄNSKT PERSPEKTIV

Lakeside Sweden

Vy från långt uppe på Börjesjöberget.
Foto: Carine Kaerts

Mitt i byn Börjesjö finns numer en alldeles nybyggd, lyxig, röd stuga med ett fantastiskt läge nere vid sjön. Hur kommer det sig att den står där och vilka är det som byggt den?

Nybyggda stugan vid Börjesjön.
Foto: Carine Kaerts

För att svara på det backar vi tillbaka några år och förflyttar oss till Nederländerna. Toon och Carine Kaerts levde och verkade på en hästgård i Leende. Toon hade sitt eget monteringsföretag och Carine arbetade som logistik-IT-konsult inom detaljhandeln. Arbetet pockade på dygnets alla timmar och till slut blev Toon väldigt trött. Det var mycket arbete med hästgården och mycket krånglig administration med lagar och regler. Nederländerna började kännas trångt med mycket folk på lite utrymme. Han trivdes inte längre och önskade hitta en plats där han kunde känna lugn och ro. Tillsammans började de åka halva Europa runt med husbil för att leta efter ett nytt hem.

Tanken var först att utvandra till ett engelskspråkigt land för att det skulle bli lite enklare med språket men det fanns en del svårigheter med emigrering till vissa länder så de fick utöka sitt sökande. Var kunde de få lugn och ro? Norge var vackert men dyrt. Sverige lika vackert men billigare. Södra Sverige lite platt och mer befolkat medan Jämtland var lagom och inte lika kallt och mörkt som ännu längre norrut. När sedan Toon och Carine fick se ett program i Nederländerna om emigrering där ett par boendes i Albacken var med, fick de idén att åka och hälsa på för att kolla hur de hade det.

Vid besöket i Albacken fick de en broschyr om Bräcke kommun och därigenom en jättebra kontakt som kunde hjälpa till med annonsering i kommunbladet. De satte in en väldigt liten annons skriven på svenska, så de kunde inte själva förstå utkastet men där stod att de sökte en sjönära gård med skog, fin utsikt och lite mark, ca 20 ha. De fick en del svar men inget som kändes bra varpå annonsen sattes in igen några gånger.

Så en dag när Carine står och diskar hemma i Leende ringer en man från Börjesjö och börjar prata på svenska. Carine, som börjat lära sig lite svenska, kunde säga "– Vi ringer tillbaka". Hon hörde direkt av sig till det trevliga paret i Albacken som var snäll och hjälpte till att kontakta den svenska mannen så de kunde få mera information och vid nästa besök i Sverige ville Toon åka till Börjesjö. När Toon klev ut ur husbilen och såg utsikten över sjön sa han "– Nu har vi hittat hem."

Uthyrningsverksamhet

För att få flytta till Sverige och få ett personnummer behövde man antingen ha ett jobb, vara pensionerad och få pension från Nederländerna eller vara egenföretagare. Det var svårt att hitta jobb pga språket, och vare sig Toon eller Carine var pensionerad med Nederländsk pension så valet föll på att försöka starta upp en egen näringsverksamhet. Stuguthyrning kändes som ett bra alternativ; Toon är väldigt händig och hammaren pratade samma språk här som i Nederländerna, Carine kunde ordna med det administrativa, de kunde arbeta hemifrån och med goda kontakter även locka besökare från Nederländerna. Och med tanke på den planerade platsen för deras första stuga hittades också företagsnamnet snabbt: 'Lakeside Sweden'.

Sommaren 2016 gick flyttlasset med hunden Brend och hästarna Flint och Wise Guy från Leende till Börjesjö och bygglovet för första stugan kom i slutet samma år. Då tjälén släppt 2017 började de bygga och stugan stod klar för uthyrning sommaren 2018. Då det var bara åker innan så har de fått ordna med allt. Nybruten väg, el, fiber, vattenbrunn och avlopp var bara några saker av allt som

*Stugans egna brygga
och båt.
Foto: Carine Kaerts*

behövde fixas. Under hela byggprocessen försökte de använda företag från trakten. Ett företag från Brunflo anlade grunden och husstommen köptes från Storsjöhus i Pilgrimstad. Inomhus har Toon snickrat allt själv med virke från det lokala sågverket Svenssons Trä i Ismundsundet. Tanken är att skapa lyx med egen bastu och stor täckt altan. Utomhus finns egen brygga, eldstad och de är på gång att bygga båthus. Sen är den första etappen av den nya verksamheten helt klar.

Stugan blev saktat mer och mer uttyrd sedan uppstarten 2018. Inför 2020 var den nästan fullbokad – då kom Coronapandemin och de flesta bokade om. Stora delar av intäkterna försvann men paret var överens om det viktigaste – att alla håller sig friska.

I ett tufft läge som detta fick nästa stugprojekt skjutas lite på framtiden men planen finns precis som nybruten väg uppför berget och plintar som redan har satts i marken. Tanken är att bygga en "trädkoja" på en egen plåt 3 m upp och ev köpa en byggsats ca 25 kvm stor med sovloft. För att kunna utnyttja även denna investering ordentligt behöver de kunna hyra ut under hela året så det ska bli helt isolerat med el, rinnande vatten och fiberanslutning. Utsikten ska vara den stora grejen och paret drömmer om att t ex kunna locka småviltjägare till "trädkojan".

På sikt hoppas paret Kaerts kunna utvidga med flera stugor för att kunna få visa fler besökare vad Jämtland har att erbjuda men fokus ska alltid vara:

- Känslan av att vara fri och inte bo så nära in på andra.
- Paketpris där allt ingår så man vet vad man får (el, sängkläder, bastu snöskor, brygga, båt, fiskeutrustning för sommar och vinter, rök för fisk inkl spån, ved, gamla längdskidor i trä och slutstädning).
- Kvalitet och renlighet. Lyxig känsla. Ska kännas som om man är den första gästen sen det byggdes.

Mer information finns på...
www.lakesidesweden.com • www.lakesidesweden.com/sjosidansalster

*Stugans stora fina altan.
Foto: Carine Kaerts*

Förutom arbetet för Lakeside Sweden har paret lyckligtvis också tid för andra aktiviteter. Toon älskar naturen, jakt, fiske och träbearbetning. Carine älskar också naturen, att rida på hennes hästar och tillverka djur med hjälp av nålövning. De tycker båda om att ta hantverket de tillverkar, under namnet Sjösidans Alster, till marknader. På så sätt kommer de i kontakt med mycket trevliga människor och lär känna den svenska kulturen ännu bättre. Sedan början av Coronapandemin kan nålfiltade djur, och i framtiden Toons sniderier, också hittas och köpas på deras internetsida.

Toon och Carine anser detta vara ett stort äventyr att de får bosätta sig i vackra Sverige även om det ibland är mycket hårt arbete. De bor i en fantastisk by i ett mycket vackert land. Grannarna är glada, hjälpsamma och tycker det är roligt att de utvecklar bygden med sin nya verksamhet. "- Äntligen händer det något i byn!" är en av alla kommentarer. Och även om byggandet av den fina röda stugan vid sjön och den långa flytten resulterade i mycket pappersarbete "Är det bara bra för att lära sig språket", avslutar Carine.

*Toon och Carine.
Foto: Marjo Ruprecht*

Foton: Carine Kaerts

Ädla drag

I ett försök att förädla fiskefaunan i många av våra svenska sjöar, införde man 1955 s k Rotenon-behandling: ett nervgift som slog ut syreupptagningsförmågan hos fiskarna. Detta gjordes för att sedan kunna inplantera annan fisk, främst öring och röding.

Hösten 1962 kom så turen till Laxsjön.

Ove Laxbäck minns mycket väl den dagen han kom hem från skolan, 13 år gammal, och båtarna varit ute och släppt ut Rotenon. De hade förberett genom att åka runt och kolla djupet över hela sjön, för att veta hur mycket av medlet som behövdes. Fiskarna dog inom kort och man sade till Ove och hans familj att det bara var att ta upp fisken och äta, det var inga problem. Så det gjorde de. Slängde allting i frysen. Men när de tog upp fisken och tinade den, luktade den så fruktansvärt, att de var tvungna att köra ut och dumpa all fisk i skogen, berättar Ove. (Och tur var nog det. Idag har man hittat kopplingar mellan Rotenon och Parkinsons sjukdom...)

Våren efter, 1963, gjordes ett prov. Man sänkte ned fisk i bur och undersökte om den överlevde.

Det gjorde den inte.

Sommaren 1963 gick det bättre, fisken överlevde. Man planterade då in ca 24 000 yngel av öring och röding. Efter ca två år vägde de uppåt 7 hg (de hade ätit gott på överflödet av fluglarver som bildats på botten av all död fisk, så mat fanns i överflöd!) och den 4 juli 1965 var det så dags för premiärfiske i Laxsjön..!

Man fortsatte plantera fisk några år till men kring 1970 köptes lekmaterial och befruktad rom in och fisken fann snart naturliga lekplatser. Det var ett lyckat försök och öring och röding har sedan dess fortsatt att frodas i Laxsjön!

Näväl, dock inte alldeles av sig självt förstås.

Det kan man förvisso tro men lekplatsen kräver underhåll, stenarna ”slemmar igen” och miljön blir ogynnsam för lek. Därför körs sten ut på isen varje vinter, så lekplatsen fylls på när isen smälter. Ett aldrig sinande arbete som Ove och andra i fiskevårdsföreningen skött med bravur under alla dessa år.

”Jag älskar att fiska och jag tycker att allt runtomkring fisket också är oerhört intressant så det känns självklart att fortsätta göra det här, så länge jag orkar. De som är i samma ålder som jag, orkar snart inte heller längre och ungdomen har fullt upp med sig och sitt men jag hoppas att någon vill ta över någon dag. Om jag orkar i tio år till så är det bra.”

Men än så länge orkar och vill Ove fortsätta hjälpa till att säkerställa ett helt fantastiskt ädelfiske i Laxsjön..!

I övrigt gjordes samma försök i Djupsjön. Där gick det sämre. På grund av dyg botten och trixiga vinklar och vrår, nådde inte Rotenonet in överallt och ursprungsfisken överlevde. Detta blev man varse senare, när man fick upp en och annan storgädda. Tre försök gjordes innan man gav upp.

Man ville också sätta in Rotenon i Björsjön men där satte Otto Halvarsson stopp, så det blev inget av med det.

Anna Halvarsson

Ove Laxbäck.

Lek = parning

Lekmaterial = sten och grus

Lupiner

Lupiner, lupiner, enbart lupiner - mil efter mil efter mil längs väg 310 mellan Orsa Finnmark och Los i Hälsingland. Inte bara längs vägkanterna, nej, långt ut på hyggen och gläntor. Det var vad jag såg vid en bilfärd sommaren 2019. En mardrömslik upplevelse.

Lupinen, ett blomster som härstammar från västra Nordamerika, konkurrerar brutalt ut våra inhemska ängsblommor och blir - om den får härja fritt - ensam herre på täppan. I Finland har man förstått problemet och totalförbjudit all handel med lupinfrön. Våra byråkratiska svenska myndigheter reagerar som vanligt långsamt och under tiden breder lupinerna ut sig.

Här i Sundsjötrakten har lupinerna ännu inte blivit dominerande men de dyker upp här och var. För att mota Olle i grind kommer här några råd från Mona Aronsson, botanist vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU:

- 1) Slå blommorna innan de hinner sätta frö. Risk finns att de sätter frö en andra gång. Håll uppsikt!
- 2) Ta med blommans avfall till avfallsanläggningar eller bränn upp det.
- 3) Enstaka lupiner bör tas upp med rötterna. Gräv med spade eller försök dra upp dem.
- 4) Var noga med att avlägsna så stor mängd lupiner som möjligt från växtplatsen.
- 5) Återkom till växtplatsen kommande år för att ta bort blommor som finns kvar.
- 6) Sprid kunskap om att lupinen är en invasiv växtart som förkväver våra vackra ängsblommor.

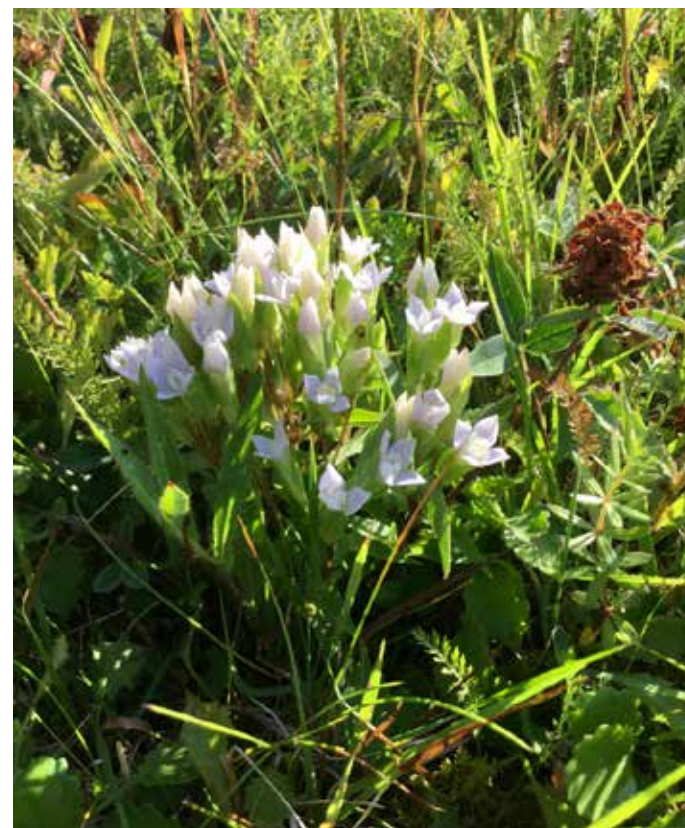
Torbjörn Marklin

En blomma att vårda

På den gård i Tavnäs där jag bor, har jag under många år observerat en ovanligt vacker växt med vita och blå kronblad, som jag inte kunnat reda ut namnet på. Den blå färgen är otroligt vacker. Att det rör sig om blomma tillhörande släktet gentiana är säkert. Jag har bl.a. letat i Bo Mossbergs Den nya nordiska floran, som är vår mest förnäma florabok utan resultat. Jag har så gott det går vid gräsklippning sett till att blomman inte ska försvinna.

Men så i år föll polletten ner! När jag på sensommaren på hemväg från bärplockning passerade Gälön råkade kusinerna Sundin, Stig och Sven, röja sly vid väggkanten. Jag stannade för att prata och då nämnde Sven, som bor i Östersund, att man borde skriva i Sundsjökrönikan om sätergentianan som just nu blommade. Menar du den här? frågade jag och plockade fram min mobiltelefon med ett nytaget foto på den blomma jag aldrig kunnat identifiera och nu hade jag äntligen fått namnet på min gentiana.

(Bo Mossberg får ursäkta. Sätergentianan finns i hans flora. Men i texten står kortfattat 4–10 cm, fjällängar och teckningen gör inte alls blomman rättvisa.)

Medan vi betraktade och beundrade en växtlokal på Gålön, berättade den blomsterkunnige Sven om blomman. Den är tvåårig och blommar från mitten av augusti. Den finns alltså på Gålön och i Tavnäs och säkert på flera ställen i socknen. Den är väldigt ovanlig och förstås fridlyst. Den finns i ett bälte genom Jämtland och Medelpad och delar av Härjedalen och Ångermanland. I resten av landet finns den inte alls. Den kan ses som en förunderlig länk till förfluten tid – till småbruk, slätterängar och fåbodar. Kanske fanns den här redan då Tavnäs blev by och då drottning Blanka med följe passerade. Ogödslade, magra beteshagar eller tidigt slagna efterbetade ängar, gav den rätta betingelsen för den lågväxande örten. För att gynna sätergentianan kan man låta bli att klippa gräset från den 25:e juli till dess den blommat och satt frö.

Det vara bara att tacka för upplysningarna och med ett saligt leende på läpparna sätta sig i bilen och åka hem.

Torbjörn Marklin

Skogsarbetaren, småbrukaren och kolaren Elias Olsson, Holmsjö

– ett personligt porträtt

Elias var enligt uppgift uppväxt i Östbyn, gifte sig med Engla Persson (dotter till bonden Per Persson) från Holmsjö. Från Englas föräldrars gård avstyckades mark för det småbruk som de byggde upp och där de bosatte sig i sitt nybyggda hus runt 1905–1910. Engla och Elias fick fyra barn: Edit, Märta, Olle och Per.

Engla, som var född 1882, avled dock tragiskt 1919, blott 37 år gammal. Elias stod då där ensam att ta hand om de fyra barnen, 17, 11, 8 resp 6 år gamla. Det var så klart jobbigt för honom men tack vare hårt arbete, starkt engagemang av barnen - i första hand Edit och Märta - och god hjälp av sina svägerskor, främst då Märta, (som han senare inledde ett förhållande med. De fick dottern Anna som föddes 1922) så kom ändock familjen att fungera på bästa sätt.

För sin och familjens försörjning arbetade Elias med skogsarbete av allehanda slag, främst kolvedshuggning och kolning. Det berättas att alla fyra barnen när tillfälle gavs, ofta hjälpte sin far i hans arbete.

Elias betraktades som en mycket duktig kolare, det lilla jordbruket sköttes väl och blev en viktig del i familjens försörjning. Elias var också en duktig jägare och fiskare och även därigenom bidrogs till mat på bordet.

Vid ett tillfälle när Elias var hemma hos oss, minns jag att han berättade om jakt på skogsfågel;

Orrar var det gott om vissa årstider och mycken tjäder var det också, de drogs till kolmilorna av någon anledning. Ibland kunde det vara fem-sex tuppar och ett antal hönor nära milan, man kunde skjuta eller snara dem men det gällde att man var sparsam, speciellt med hönorna, med tanke på att man alltid var beroende på nästa års kullar också. En del sköt och snarade alltför många fåglar, "såna skulle inte få ha jaktutrustning", sa Elias.

Ibland kom en älg i närheten av kolningen, det var ju en stor mängd mat man kunde komma över men eftersom älgjakt var förbjuden förutom tre dagar i september varje höst, så gällde det att planera noga innan man gick iväg och sköt en älg.

Elias sonson Åke och jag var ofta in till Elias i olika ärenden, vi tyckte att det var spännande att höra Elias berätta om sina upplevelser och jag tror att han tyckte om att berätta för oss.

Vid ett tillfälle ville Åke att Elias skulle berätta för oss om gamla tiders älgjakter. Först var han inte så pigg på att prata om det men efterhand så framkom det att vissa tider var det så svårt att få mat på bordet så det räckte till hela familjen, att om man fick möjlighet att fälla en älg så gjorde man det - trots risken att åka fast..!

"Åkte du fast nån gång?" frågade vi. "Nä, jag klara mig men de var fördjävligt nära nån gång och en gång var det far din som räddade mig" sa han till mig. "Hur gick det till?" frågade jag. "Det får du fråga far din om!" Åke var nyfiken och ville veta och efter lite påtryckning så berättade Elias hela historien för oss: Sönerna

Olle och Per högg kolved i närheten av de tre milorna vid Röringen, som Elias kolade just då. Grabbarna bodde hemma i Holmsjö men Elias, som hade milorna att vakta, bodde i sin kolarkoja nära sjön. Under flera dagar hade grabbarna sett en präktig älgdjur i närheten av huggningen. En dag när de var på väg hem berättade de för sin far att de sedan flera dagar hade en älg i närheten av huggningen. Elias hade svarat; ”Å tusan, sett eck, je måst få fände'r i stänn! (sätt er, jag måste få fundera en stund) Efter en stund sade han till grabbarna, att när ni kommer hem ikväll så berättar ni för (hade nämnt några namn) att de får vara beredda på kött-hämtning någon natt framöver och att de där hemma är förberedda på att ta emot och tillaga kött. Efter några dagar sköts älgan. Styckning, uppdelning och hämtning av kött hade gått som det skulle och arbetet i skogen fortsatte som vanligt.

Elias Olsson med döttrarna Edit och Märta. Ur boken "Rissnabygden".

Tidigt en morgon några dagar därefter, dök länsman upp i Williams. Turligt nog så var William hemma, han bjöd in länsman på kaffe och då berättade länsman sitt ärende; det hade kommit till hans kännedom att det tjuvskjutits älg på Holmsjöskogen och nu skulle tjuvskytten åka fast. "Vi tror att det är nån kolare som varit framme för dom bor ju nästan ilag med älgarna."

Han frågade William om han hade nån aning om var det kolades och var man skulle leta efter boven. William hade svarat att han inte hade en aning om det och när han sagt det hade han stått vänd mot Holmsjön/Skellbrejen, slagit ut med armarna och sagt att det är så stora trakter norröver och säkert pågår kolning på många ställen "men jag kan ju inte veta vad som pågår överallt på skogen". Länsman tackade för sig och sa att han skulle gå in i ett par gårdar till och fråga om de visste något om kolningar norr om byn innan han begav sig norröver.

William, som förstod Elias "dilemma", formligen sprang ner till Röringen för att varna Elias.

"Men jävlar tocken tur att du komme nu för je ha storgryta mä ben och kokkött kokens på spisen!" Han sprang in i kojans, kom ut med den rykande storgrytan som var fylld med kött och ben, grävde ett stort hål i milan där stybblagret var tjockt, ställde in grytan, skottade över stybb och jord och klappade till med träklubban så att inget syntes av gömslet. Därefter hämtade han en famn med mossa och enris som han la på elden i kojans för att få bort köttkokningslukten. "Geväre o skotta ha je i en trälåda som är nergrävd i den stora stybbhögen därborta. Tack ske du ha William men skynda dig hem nu för länsman kom säkert hit när han får hem ti Bräcke, nu ske je förbereda pöjkan!"

Sent på eftermiddagen kom länsman till Elias. Han kollade först noga runt milan vid kojans och kollade sedan även vid de övriga milorna, Därefter begärde han att få gå in i kojans ensam för att göra inspektion. När han kom ut hade han berättat om sitt ärende och frågat Elias om han hade någon aning om vem det kunde vara som nyligen tjuvskjutit älg på Holmsjöskogen?

"Nä ä dä vejt je då ittna om!" svarade Elias.

"Länsman var alltså nöjd och tog adjö, efter det här besöket hade jag aldrig något fler länsmans- eller polisbesök i kolarskogen," sa Elias och skrattade gott.

Jag berättade senare Elias berättelse för pappa William och frågade om berättelsen var sann.

Han kunde bara intyga riktigheten i det som Elias berättat för oss och tillade att vi var nog flera som inte hade "rent mjöl i påsen" den gången och att det var ren tur att det inte blev någon "affär" av den här och andra liknande jaktäventyr..!

Sten Williamsson

Sundsjo Hembygdsforening

Året 2020 är inte som andra år. På grund av Coronapandemin har många aktiviteter fått ställas in och andra har anpassats. Många av de som brukar besöka evenemangen har uteblivit, kanske på grund av att de tillhör riskgrupper.

Några verksamheter har i alla fall genomförts.

31 januari anordnades pubkväll med musikquiz och pajbuffé - folkigt och trevligt och mycket uppskattat!

Den 5 juli arrangerades som vanligt Sundsjöslingan med cykeltur och kontroller runt sjön. Arrangemanget var mycket lyckat. Med sina 114 deltagare blev det rekord. Allt fika serverades utomhus och LT kom och intervjuade folk.

Den 16 augusti arrangerades Bakluckeloppis med 28 utställare. Alla var mycket nöjda och föreningen sålde fika och korv genom fönstret så att folk slapp stå inne och köa.

Den 30 augusti höll föreningen ett försenat årsmöte. På grund av pandemin hade man skjutit på det. Deltagandet var lågt men tillräckligt många röstberättigade fanns där. Marcus Frånberg höll i ordförandeklubban, även detta börjar bli tradition.

Den 5 och 6 september var det dags för gemensam arbetsdag på hembygdsgården. 10 personer deltog, det rädde en positiv stämning och mycket arbete gjordes. Flaggstången sattes upp, man reparerade och målade farstubroten, en trappgrind sattes upp mot övervåningen för att barnsäkra. Dessutom sopades tak och hängrännor och avrinning från stuprören sattes dit. Sly röjdes, plattor nedanför handikapprampen lades om, ved klövs och staplades av träd som skänkts. Mjölkpallen målades, räcket till logen målades, dörren till smedjan reparerades, utgrävning i sandlådan påbörjades och lekstugan och delar av gårdesgården revs. Sällan har så många haft så få att tacka för så mycket.

Den 26 september hölls tunnbrödkurs i bakstugan med Eva Jönsson för ett antal blivande bakstror.

Sundsjöslingan.

*Tunnbrödbak med
Eva Jönsson.*

Arbetsdag på hembydsgården.

Spökvandring.

Den 31 oktober var det dags för Halloweenfirandet, som blivit en succé med åren. Denna gång blev det spökvandring och fika för föräldrarna i skogskojan men man hoppade över discot. Vandringen genomfördes i tre olika "läskighetsgrader" och efter vandringen fick barnen godispåse.

Lowissa Wallgren Frånberg

Sundsjö Hembygdsförening medlemskap och uthyrning

Stöd Sundsjö Hembygdsförening!

Ett medlemskap i Sundsjö Hembygdsförening innebär att du stöttar styrelsens ideella arbete för en levande bygd med bibehållet kulturarv. Som medlemsförmån får du gå på våra pubar och engagera dig i våra events! Det är helt enkelt en väldigt bra grej.

Ett medlemskap kostar 100 kr/person eller 200 kr/familj. Betala på bg 5916-2818 eller Swish 123 400 76 05. Märk betalningen med namn och mejladress. Skicka samtidigt ett mejl med ditt namn och telefonnr samt namn på alla som ingår i ett eventuellt familjemedlemskap till sundsjohembygdsforening@gmail.com

Följ oss på Facebook!

Hembydsgården i Torsäng

Hemsida

www.hembygd.se/sundsjo

Boka lokalerna på hembydsgården!

Bakstugan: Att baka tunnbröd i Torsängs bakstuga är ett rent nöje oavsett om det gäller julbak eller sommarbröd. För 200 kr hyr du bakstugan en dag, inklusive ved. Perfekt för kvalitetstid med familjen, teambuilding med jobbet eller något helt annat!

Hembydsgården: Med storkök och många sittplatser passar hembydsgården bra för både små och stora fester eller möten. Hyra för kök och kammare är 300 kr. Hyra för kök och stora salen är 500 kr.

Skogskojan: Intill skogskanten ligger denna magiska timmerkoja, där sprakande lågor värmer upp dygnets mörka timmar. Här kan grillas mycket mer än "bara" kolbullar! Hyr kojan för 200 kr inklusive ved.

Logen: Denna plats är som byggd för ljusa sommarnätter, hög musik och kulörta lampor, med gott om plats för mat och dans. Hyra inklusive kök: 600 kr

För att boka lokalerna, hör av dig till Stina på tel 070-397 97 14. Betalningar görs till bg 5916-2818 eller Swish 123 400 76 05.

Var det Haldo som räddade ”Rissnaflickan”?

Sommaren 1958 skulle Bygdegården Zenit i Rissna renoveras. De inventarier som var i vägen fraktades ut. En del var av mindre värde, tyckte de som bestämde. Haldo Lindqvist, som var både konstnär och litet av allt i allo i byn, tog vara på både en hoprullad tavla och en del kulisser. Haldo var för övrigt skaparen av bland annat den stiliga totempålen på Frösö Zoo.

När Haldo dog 1982 blev det auktion en regnig sommardag. På marken låg även den hoprullade tavlan från bygdegården.

– Ska den där tavlan verkligen gå på auktion, utropade bybon Bengt Larsson förskräckt till Rune Lindqvist, Haldos son, en av auktionsmedhjälparna.

– Ta den och gå iväg med den, ropade han tillbaka.

Tillsammans med skogsfaktorn Gunnar Jonsson lade Bengt tavlan på biltaket och tog hem den för inspektion för att sedan lägga ut den på bygdegårdens scen för torkning. Den var illa medfaren. Hembygdsföreningen såg till att den blev restaurerad och nu är den återigen upphängd i bygdegården på väl synlig plats.

Aksel Lindström målade ”Rissnaflickan” 1938 till minne av sin ungdoms stora kärlek och trolovade Vivi Svensson, född 1904 i Börjesjö och från 18-årsåldern boende i Rissna. Den är utan tvekan en av Jämtlands läns vackraste landskapsbilder. I stort format och med ett vemodigt och romantiskt perspektiv där en attraktiv flicka med en stilig jämthund vid sin sida blickar ut över by, sjö och berg. Modell för flickan som lutar sig mot stenen i vänstra kanten var Sonja Wikström, dotter till Ester Wikström, gift med byns postmästare och mycket aktiv i byns föreningsliv.

Historien bakom tavlan Rissnaflickan är tragisk. Vivi hade 1922 kommit som piga till Lindströms i Rossbol. Aksel och Vivi fäste sig vid varandra med starka känslor och förlovade sig. Men Aksels amerikafeber bara förvärrades och 1926, vid unga 22 år, bar det iväg. Vivi grät, familjen och många bybor vinkade av Aksel i kvällsskymningen när han med blandade känslor försvann med häst och trilla för att kliva på tåget vid Lockne station med sin amerikakoffert. Tanken var att Vivi

I tavlan Rissnaflickan i Rissna Bygdegård Zenit får vi en stark känsla av Aksel Lindströms kärlek till både sin ungdoms älskade Vivi och till sin hembygd Jämtland.

skulle komma efter så snart Aksel fått ordnade förhållanden och tillräckligt god ekonomi för att kunna betala hennes biljett.

Aksel hade efter en besvärlig inledning fått jobb vid en slipmaskin och senare en bandsåg i Minneapolis och kunde spara 15 dollar per vecka. Han hade gott handlag, fick löneförhöjning och snart skulle han ha pengar för en biljett till Vivi. Aksel hjälpte en arbetskamrat att inreda ett par vindsrum i hans hus. Där skulle Aksel få hyra in sig. Han gladdes sig, de skulle bli väldigt fina rum när Vivi kunde inreda dem. Med utsikt över Mississippifloden.

Aksels tecknade porträtt av Vivi med texten ”den mest älskade värda flicka man kunde tänka sig”. År 1938 även framställd i olja.

Vivis föräldrar Sven Mikael och Anna-Brita Bengtsson. Barnen tog efternamnet Svensson efter sin far Sven Mikael.

Men i februari 1927 tog lyckan slut. Tre brev från Aksels bror Helge anlände samtidigt. Aksel blev inkallad på till förman Mobroten på fabrikskontoret. ”Jag kände en isande aning redan då han ropade på mig och på ett enda ögonblick lågo år av förhoppningar och planer splittrade i gruset.” skrev Aksel senare. Det var allmän blodförgiftning efter ett tandläkarbesök som hade tagit hennes liv den 27 januari 1927. Begravningen hade redan ägt rum och Vivi sveptes i kistan in i den brudklänning som hade sytts inför bröllopet.

Aksel drabbades av svår depression. Han slutade att gå på jobbet, tröstade sig med sprit och höll på att gå under. Till bror Helge skrev Aksel: ”Mörker mot mörker – skugga mot skugga. Det är natt över själen som skakar av gråt”. ”Hur grym var jag ej då jag lämnade henne, som skänkt sig så helt och fullt till mig som för tusende mil därifrån.” ”Hur tom och öde ligger inte framtiden för mig nu efter detta. Vad har jag att arbeta för – vad ska jag sträva emot, sedan målet är borta?”

Med stöd av brev från sin bror Helge och praktisk hjälp av sin arbetskamrat, norrmannen Ole Haugen, kom Aksel på fötter igen. Med nyinköpta spikskor och träningsoverall började han träna idogt och vann till omgivningens häpnad ett större lopp på 440 yards (400 meter). Därmed fick han också nytt jobb på en byggnadsfirma.

Fem av barnen Svensson i Rissna med fr v Volmar f 1906, Vivi f 1904, Hillevi f 1908, Virginia f 1909 och Valter f 1912.

Den av Aksel år 1936 huggna stenen till minne av Vivi och systern Virginia på Sundsjö kyrkogård.

Samling hemma på gården i Rissna hösten 1925 med fr v Lill-Arne, Aksel och Vivi, Gina, Vollmar, Hillevi med fästman, Nils, Valter och Verner (åtta syskon). Bakom Aksels svärmor Anna-Brita Bengtsson.

År 1930 reste Aksel hem efter att drygt ett år jobbat som pälsgjägare och guldgrävare i Alaska. Han ville dels se sin mor och far medan de fortfarande var i livet, dels ville han besöka Vivis grav. ”I den låg nedbäddat det skiraste jag ägt här i livet”, skrev Aksel i ett ännu opublicerat bokmanus, ”Yukon-spannet” från 1938. ”Jag hade drömt om att med egna händer få mejsla fram en vård ur ett stycke svensk granit att resa bland ormbunkar och vildblommor över min ungdoms lyckodrommar.” Den minnesstenen över de två unga systerarna Svensson står idag nära Sundsjö kyrka med texten ”Vivi och Virginia”, inramat av ett hjärta med en eldslåga över. Vivi levde 1904-1927 och Virginia 1909-1926.

Inte att undra på att målningen ”Rissnafflickan” i Rissna Bygdegård Zenit utstrålar ett sådant vemod. Ett under att den räddades!

Tage Levin

Full fart vid Mosvestugan i Börjesjöbuan ca 1920 med fr v Cia Bengtsson, Stina Isaksson, Signe Engström, Tora Jonsson, Ellen Svensson, Vivi Svensson, Albertina Isaksson samt lillflickan Anna Isaksson.

Källor

Torsten Jonsson: Aksel Lindström och hans tid, Jengel förlag, Östersund 2004
Intervjuer med: Sven-Erik Svensson (Vivis brorson), Rissna, numera Västerås
 Bengt Larsson, Rissna

Vigselringen

Jag kommer ihåg när jag efter min konfirmation i Brunflo kyrka fick ett litet paket av min farmor Hedvig Sundin. Det var 1994 och jag var 14 år.

Paketet innehöll en fin liten röd ask, och i asken låg en ring som min farmors mamma hade burit under hela sitt gifta liv. Jag blev glad att jag skulle få ta över en så gammal ring och under en period använde jag den ganska mycket men efter några år kom de på villovägar, både ask och ring.

I år, 2020, har ett mål varit att rensa igenom allt jag sparat på mig genom åren. Med mantrat "spara-skänka-slänga" gick jag igenom mina undandömda lådor, en efter en. Så en dag dök de upp. Asken på ett ställe och ringen på ett annat. Jag blev så glad. Tillsammans står de ändå för ett stycke historia från min bakgrund.

Katarina Olivia Södergren, hemmahörande i Stugun, gifte sig med sin **Harald Hansson**, från Rissna, den 2 juli 1902. De bodde då i Stugun men kom senare samma år att flytta till Rissna. Olivia hade sedan tidigare en dotter, Märta, och i september 1902 fick de sitt första gemensamma barn. Familjen flyttade till Östbyn där de arrenderade ett torp längst ner i byn av Wifstavarfs. Olivia jobbade hemma och Harald på gården och i skogen. Paret fick tillsammans sju barn, Hans (1902), Erik (1904), Elsa (1907), Nils (1909), Hedvig (1911), Harry (1913) och Anders (1917).

Jag har nu förstått att de levde ett väldigt enkelt liv med små medel. Sannolikheten att de fått betala av under en lång tid för att kunna köpa denna vigselring i guld gör den bara än mer värdefull för mig.

Marlene Sundin

Bildbearbetning Tove Luksepp

Norlbygdas- Rissnabygdens årskronika 2020

Det blev en annorlunda sommar. Vi fick hålla distans, umgås utomhus och träffas digitalt. Med fiberanslutning och bredbandshastighet 250/250 Mb/s, har vi i bygden förutsättningar och möjlighet att arbeta och studera hemifrån, att ha digitala möten och konferenser på Teams, Zoom, FaceTime och Skype, både för att avhandla många frågor, fatta viktiga beslut och webinarier (digitala seminarier) tex Försäkring-säker föreningsgård, Arrangemang i coronatider för att få tips från andra föreningar, en uppdatering om vilka restriktioner som gäller för arrangörer och tips på roliga aktiviteter. Vi har undvikit resande. Sparat både tid och pengar. Som många befarade så ser vi nu spridningen öka igen, och kanske är det först nu som vi som samhälle börjar inse att vi inte kommer att gå tillbaka till något normalläge inom en överskådlig framtid. Vi kommer att behöva lära oss att leva och fungera med detta virus, och börja göra en långsiktig omställning istället för att sätta oss på paus. Många är utmaningarna pga Coronavirusläget. Nu gäller det att ställa om istället för att ställa in allt. Tänka om, tänka nytt och tänka runt. Utomhus på distans, aktiviteter för barn och unga. Genom projektet Occupy bygdegården som är förlängt till årsskiftet får vi möjlighet att utveckla vår ungdomsverksamhet och erhållit bidrag för aktiviteter och inköp. Allt fler använder sociala medier, ofta med hjälp av unga som fixar informationen på FaceBook, Instagram, Webb-Livesändning via Youtube. Plötsligt samarbetar vi över generationsgränserna. Bydegården Zenit är vår bygds kulturhus och samlingslokal där kulturen har blomstrat fram till i våras och är mötesplats för demokratins utveckling, ett av 91 kulturhus här i Jämtlands bygdegårdsdistrikt som kämpar för att överleva, 1437 kulturhus med scener i hela landet som är anslutna till Bygdegårdarnas riksförbund med över 200 000 medlemmar. Det är därför väldigt avgörande med olika krisstöd till samlingslokaler som vi har sökt från stat och myndigheter, kommuner och fonder, vuxenskolan och andra studieförbund för inkomstbortfall, verksamhets- o kulturbidrag och bidrag att genomföra coronasäkra kulturarrangemang i bygdegården Zenit och på Lillsandsvallen. Vi ska vara stolta över vår framtid-bygd, Norlbygd-Rissnabygden, landsbyggare som vi är. Här är det möjligt för dagens unga vuxna, som värdesätter nära relationer och vill ge sin familj en trygg miljö nära naturen med tid för varandra och det är precis det här som vi i Rissnabygden kan erbjuda...Avståndet må vara längre i kilometer, men sällan i tid. Använder du inte din fastighet? Sälj eller hyr ut den, så kan fler bo permanent här på landet. Vi har en utmärkt fungerande barnomsorg, Föräldrakooperativet Busbua med 20 förskole- och fritidsbarn inskrivna. Mer info finner du på www.busbua.se och på Busbuas blogg kan du följa verksamheten under året. Hör gärna av dig till Ingela Johansson om du är intresserad av en barnomsorgsplats! Och är det något

vi har är det plats. Vi behöver bli ännu fler. Det är klart att vi ska välkomna fler människor hit, även utrikes födda till den här vackra bygden!

Framtiden är också positiva möten mellan människor i alla åldrar och följande har vi levererat under slutet av 2019 och under coronasäkra evenemang 2020 i Norlbygda:

Föräldrakooperativet Busbua 2020

Efter många år av få barn och till och från nedlägningshot har det skett en fantastisk vändning. Vi har i skrivande stund (nov -20) 14 förskolebarn och 6 fritidsbarn inskrivna. Utöver dessa finns fler små barn i bygden som inte kommit till oss ännu... Flera yngre familjer har flyttat in vilket är fantastiskt både för bygden och för vår förskola/fritidshem. Att få ha förskola på nära håll är en trygghet och för de flesta en praktisk nödvändighet för att kunna bo på landsbygden när man ofta har långt till arbetet.

Vi har nu funnits här i Rissna i 29 år, startade i januari 1991, och ser med tillförsikt fram emot att kunna erbjuda denna service med bra pedagogisk verksamhet för barnen i många år till framöver!

Året i Norlbygda

Foto: Gerd Williamsson om ej annat anges

13/12 2019 Finaste Luciatåget finns alltid i Rissna! Närmare 80 pers tog plats i stora salen för att dela denna fantastiska upplevelse med härliga luciasånger, även på jamska, fick vi lyssna till av sjutton Busbuabarn och fröknar. Berit C:s goda tomtegröt fick vi äta och härliga lussebröd till kaffet! Luciatåget ställer upp i hallen, främst i tåget Matilda Olsson, Sofie Mahlberg, Beatrice Nanberg, Märta Häggkvist, Wiggen Lindqvist, Idris Maiga, Ella Olsson, Lukas Skoghund, Mari Eliasson bär Maximillian Skoghund, Malte Persson, Ingela Johansson bär Tuva Wallberg, Amanda Mahlberg, Tage Wallberg som pepparkaksgubbe, Madelene Söderberg bär Melker Sundberg, Elis Sundberg, Moa Boije och Ann-Mari Sundin i trappen med Hugo o Harry Faxbrink, Robin och Alexandra Lindqvist utanför bild. Foto: Kalle Berglund

19/12 2019 Tomtenissarnas julklappsverkstad, fr v Märta Häggkvist, Alice Zakrisson och Ida Häggkvist, Träffa gammeltomten i kolarkojan som bjuder på julgodis och tar emot önskelistor från barnen. TACK till alla (närmare 200 st) besökare, stor som liten, som kom till TomteJul på Lillsandsvallen. Utan er ingen TomteJul och inte heller utan alla aktörer och Tomtemusikanterna Alexandra o Robin Lindqvist! Årets Mysigaste evenemang på Lillsandsvallen! Foto: Kalle Berglund

23/1 Smaka på dans!

Ett samarrangemang med Bräcke Riksteaterförening, närmare 20 pers bjöds på dansföreställningen BILIS NEGRA av den prisade koreografen och dansaren Nayala Espinosa Garcia. Två dansare experimenterar och ger uttryck för känslan av att känna sig tudelad i person och rum men samtidigt vara en person på en plats i nuet. Med projekterad bildkonst av Mari Vedin Laaksonen. Därefter serverades en smarrig soppa, gofika och samtal som leddes av Sara Oja, Nordcirkus. En inspirerande kväll i dansens värld!

25/2 Walter Norlén och Jämtbälgen under ledning av Harriet Svaleryd på Zenit vid årets traditionella fettisdagsfirande, närmare 100 pers kom för semlor, allsång, lotterier och Jämtbälgen! Tack till Boggsjö Byförening som årligen arrangerar detta evenemang.

6/6 Det traditionella Nationaldagsfirande ställdes in men vi ställde om till en anpassad Vernissage i regnet med tittskåpskonst i Zenits fönster av konstnär Helene Flisager, temat på bilderna är droppar och det bjöds på kolsyrat Rissnavatten! Foto: Robin Lindqvist.

Det traditionella midsommarfirandet på Lillsandsvallen fick även det ställas in. Bra med traditioner är att de kommer tillbaka förhoppningsvis redan nästa år!

9/6 Städfix på Lillsandsvallen avslutas med välförtjänt gofika och sommarplanering. Fr. v. Berit Carlsson, Ulla Staaft, Kerstin och Rolf Pettersson, Yvonne Sundström, Rolf Sundström och Barbro Eriksson. Foto: Margita Gustafsson

12/3 Jamtland Nationaldagsfirande för 26 året i Rissna till Busbuabarnens sång. Bosse Lindgren steker kolbullar för glatta livet till de närmare 50 besökarna. Det bjöds på kaffe o gokaka. Grattis Birgitta Ekeljung vinnare av Delikatesskorgen. Foto: Kalle Berglund, Foto: Margita Gustafsson

Nya direktiv från regeringen och FHMs coronaregler med max 50 pers vid allmänna sammankomster och i offentliga sammanhang följer vi och ställer in Våffellunch på Zenit. Braspinnen skulle i år arrangeras av Börjesjö också det INSTÄLLT. Ny chans nästa sista april för valborgsfirandet på Zenit!

23/6 Kolbullekväll blev istället Sommarkväll då det blev totalt eldningsförbud i länet. Förutom pandemin och omställningen för en säker och trygg coronaanpassad kolbullekväll fick vi även ställa om till sommarkväll med våfflor. Det kom närmare 40 pers till Lillsandsvallen för att spisa Butösernas, premiär för enhetlig klädsel, Berit Larsson och Berit Carlssons fräsiga våfflor till tonerna av CIAC-Robin och Alexandra Lindqvist. Vilken härlig sommarkväll! Många köpte Åsbergets goda getostar och "Rissnafläckans tunnbröd", några svalkade sig i sjön innan de lämnade vällen efter en lyckad kväll.

18/7 Rissnaortens hbf firar 55 år i år på det 16:e året av Rissnadagen i Norlbygda, Marknadsdagen på Zenit, alltid 3:dje helgen i juli men även det INSTÄLLT i år! Vi får fira rejält när omständigheterna tillåter. Det ska vara roligt att bo i bygden!
Foto: Margita Gustafsson

19/7 Sommarfesten på Lillsandsvallen startar alltid med friluftsgudstjänst. I år utan fest pga coronavirusläget, Prästen Johannes Tirén som i sin predikan tog upp tävlandet och det inställda OS som skulle ha invigts i fredags. Kantor var Colin T Haut.
Foto: Margita Gustafsson

19/7 Friluftsgudstjänst, butöserna Berit Carlsson, Ulla Staaff och Berit Martinsson bjöd på fäbodfika med kesfil, stut, kaffe o gokaka, 14 besökare.
Foto: Margita Gustafsson

28/7 Coronaanpassad Kolbullekväll. VI HÅLLER AVSTÅNDEN! Hos oss gäller glest mellan borden och bordsservering för att undvika kö och trängsel. Handsprit där det behövs! Ma råkas om du är frisk! Det bjöds på smarriga kolbullar av stekare Jack Svanström, Krister Nilsson, Folke Sundin, Peter Svanström serverade av butöserna Lena o Karolina Käthner Lindsjö och Berit Larsson.
Foto: Margita Gustafsson

28/7 Åsgård band underhöll på kolbullefinalen, de flesta spelmännen med efternamnet Lindqvist, Hasse, Janne, Folke, Olle, Robin på trummor och Marcus Ekeljung spelade upp till "De e virus och bakterier i farten kära du Dom har aldrig infekterat som dom infekterar nu Mikrokosmos tycks ha party, ett förfärligt hålligång Varje virus tycks befinna sig på språng". Stort tack för härlig musik! Prisutdelning i tipsrundan och lotteriet. Lyckliga vinnare, Ann-Britt Jonsson, Barbro Eriksson och Lena Rahm. Många glada miner när besökarna lämnade vallen efter en lyckad kväll.

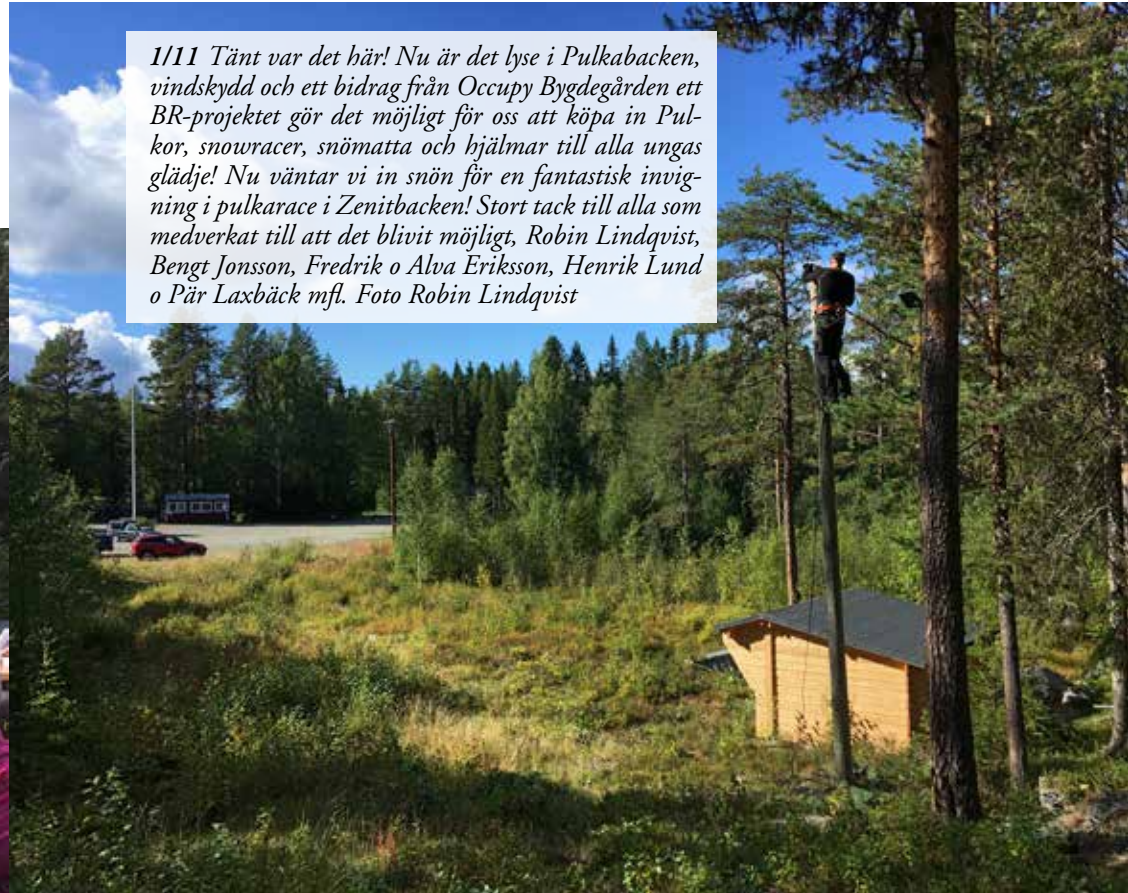
Foto: Margita Gustafsson.

1/8 Aksel Lindströmsällskapet på besök, Kerstin Ellert berättar mer om Aksel Lindström och tavlan Rissnaflikan. Härlig upplevelse med flera besökare som bjöds på gofika, coronaanpassad sittning i stora salen på Zenit, servering, glad, tacksam och intresserad publik!
Foto: Margita Gustafsson

1/11 Tönt var det här! Nu är det lyse i Pulkabacken, vindskydd och ett bidrag från Occupy Bygdegården ett BR-projektet gör det möjligt för oss att köpa in Pulkor, snowracer, snömatta och hjälmar till alla ungas glädje! Nu väntar vi in snön för en fantastisk invigning i pulkarace i Zenitbacken! Stort tack till alla som medverkat till att det blivit möjligt, Robin Lindqvist, Bengt Jonsson, Fredrik o Alva Eriksson, Henrik Lund o Pär Laxbäck mfl. Foto Robin Lindqvist

28/7 Många var besökarna men betydligt färre än de 1200 pers som brukar komma till våra sommararrangemang. Kom träffas och trivs är målet! Vi tackar alla Ni närmare 300 personer som besökte oss under de fem kolbullekvällarna på Lillsandsvallen! Ett stort TACK även till medarbetare, ungdomar, sponsorer, musikanter och artister som möjliggjorde Rissnaortens Hembygdsförenings coronasäkrade sommaraktiviteter 2020 till en återhållsam succé!
Vi syns på www.norlbygda.com och följ oss på
Vi har ändå haft roligt denna märkliga sommar! Foto: Margita Gustafsson

14/11 Rissna Vintermarknad INSTÄLLT men vi ställer om Zenit till musikstudio över helgen till Stockholmsbandet Bedroom Eyes i RissnaCity med Robin Lindqvist. Förhoppningsvis blir det Vintermarknad 2021, en tradition för mer än 10:e året! Foto: Robin Lindqvist.

Bedroom Eyes, Emil Fritzson Lindqvist, Jonas Jonsson, Kim Fastesson, Markus Eriksson och Mattias Andersson. Foto: Robin Lindqvist.

14/11 Zenit Musikstudio i Stora salen för stockholmsbandet Bedroom Eyes RissnaCity med Robin Lindqvist.

Nästa år i Norlbygda, hur blir det då?

Verksamhetsplan finns men kan komma att förändras med kort varsel för att följa regeringen och myndigheternas restriktioner, rekommendationer, riktlinjer och direktiv för att bromsa smittspridningen av covid-19.

Save the Dates!

Rissnadagarna 17–18 juli (alltid 3:dje helgen i juli)

LÖRDAG 17 juli 2021 ZENIT, Rissna Klockan 11.00–15.00

Rissna-Marknad och loppis. Anmälan 150:-/bord, Rhbfsmedlem=100:-/bord
Ring Berit Martinsson 070-543 99 87 eller Zenit 070-66 83 255

ÅRETS TÅRTA: Lämna din Jubileumstårta senast kl 10 på Zenit-Jurytävling.

FOTOTÄVLING: "Njut i Norlbygda". Sänd ditt foto till Annika Svensson, Ismundsundet 311, 831 91 ÖSTERSUND eller lämna det senast fredag 16/7 på Zenit- Röstningstävling. Skicka bilderna i liggande A4. OBS! Bilder från Norlbygda eller lägg upp på Instagram med #njustinorlbygda#njustirissnabygden#norlbygda#rissnabygden#rissna, eller #din by

ÅRETS NORLBYGDA: Talang Norlbygda-Byscenen är din! Anmäl musik, spel, sång, konst m.m. Prel. start kl 13:00 Ring Zenit 070-66 83 255

SÖNDAG 18 juli 2021. Lillsandsvallen, Rissna klockan 13.00–16.00

SOMMAR- o HEMBYGDSFEST i fäbodmiljö. Bummat, kams med ostar, Åsgård Band underhållning, servering, hantverkslotterier, yxkastning, stylvor, femkamp och tipsrunda för de unga. Start kl 13 med Friluftsgudstjänst.

21/7 Barnen kunde konsten att roa sig med stylvor på Lillsandsvallen

Vi gör allt vad vi kan för att behålla och utveckla bygdegården Zenit i Norlbygda under dessa coronatider. Du kan hyra lokalen för fester och sammankomster till human hyreskostnad och med flera hyresalternativ. Lokalen kan coronaanpassas, stora ytor och glest mellan borden, erbjuda bredbandsuppkoppling och dataprojektor. Möjligheter till paketlösningar finns med transporter, festarrangemang, övernattninng och aktiviteter som cross-cart och fiske mm. Vi ordnar med mat och underhållning efter önskemål när det åter blir aktuellt att träffas fler i sällskap.

Varmt Välkommen att delta i våra aktiviteter i Norlbygda!

För tillfället är alla cirklar pausade...

- Stickcafé, en måndag per månad kl 18.00-20.00 Skulle DU vilja vara med är du Välkommen!
- Syträff - Kom med och sy tidsenliga kläder till Lillsandsvallen, en tisdag per månad kl 17.30 Kontakta Berit L, 070-358 48 26 för mer info även för Stickcafé.
- Bokcirkel ungefär en måndag i kvartalet kl 18.00-20.30
- Bybibblan en onsdag i månaden kl 9.15-10.30 med Busbuabarnen och i samband med andra aktivitet på Zenit.
- UG-kvällar, Ungdoms- och fritids, Lan-träffar, pingis och annat kul&bus på lov...
- Musikstudio 2 gånger per månad och andra arrangemang. Generationskören Kontakta Robin Lindqvist, 070-278 78 28
- Innebandy, Kontakta Peter Svanström, 070-545 06 03
- Herrgård, matlagning för män, en onsdag i månaden, Omstart till våren?

Mer info vad som händer och utförligare redogörelse över vad som hänt i bygden, finner du i Norlbygdabladet, på www.norlbygda.com o facebook/Zenit o RhbF som administreras av webbredaktör Margita Gustafsson o Berit Martinsson och medverkan av Bengt Jonsson och Birgitta Jännebring. Där kan du även beställa Sundsjökrönikan och Fotokalendrar.

Jubileumsutgåva Fotokalendern Njut i Norlbygda Året Runt oktober-november 2020-21, Evenemangskalendern för Norlbygda med vinnande tävlingsbilder från 2018-2019 (ett begränsat antal). Pris 150 kr plus porto. Köps genom Biblioteket eller ring Zenits tel. 0693-66 22 55, 070-66 83 255

Rissnaortens hembygdsförening firar 55 år Sommaren 2020. En annorlunda sommar...

Hembygdsföreningens uppdrag handlar mångt och mycket om att skapa möten mellan människor. Att skapa en levande hembygd för alla. När denna fotokalender går till tryck är vi mitt inne i en Coronapandemi där vi måste förhålla oss till myndigheternas direktiv för att bromsa smittspridningen av Covid-19. Givetvis påverkar det vår verksamhet. Många av våra arrangemang har vi ändrat, ställt om eller redan ställt in. Vi ber dig därför att hålla dig uppdaterad inför 2021 års och sommarens olika arrangemang. Detta eftersom förutläggningarna snabbt kan ändras. Vi önskar dig ett glatt nytt Hembygdsår! Denna fotokalender är en specialutgåva inkl 3 månader från 2020, jubileumsextra eftersom vi firar 55 år i år!

Rissnaortens hembygdsförening

Förtroendevalda i Hembygdsföreningen är ordförande och kassör Margita Gustafsson, vice ordförande och sekreterare Karolina Käthner Lindsjö, ledamot Ulla Staaf och Berit Carlsson. Ledamöter som delar uppdraget är Marina och Emiel Veldhoedt, Alexandra och Robin Lindqvist, ersättare Sten Williamsson, Bengt Jonsson och Kristina Wäger. Extern kassör Berit Martinsson.

Vi har drygt 180 medlemmar. Vi kan bli fler. Välkommen att bli medlem och delta i vår verksamhet under 2021! Medlemsavgift 100 kr per pers eller 200 kr per familj, Insättes på bgnr 5204-6489 eller Swisha till 123 388 15 88. Kontaktperson, kassör Berit Martinsson tel. 070-543 99 87.

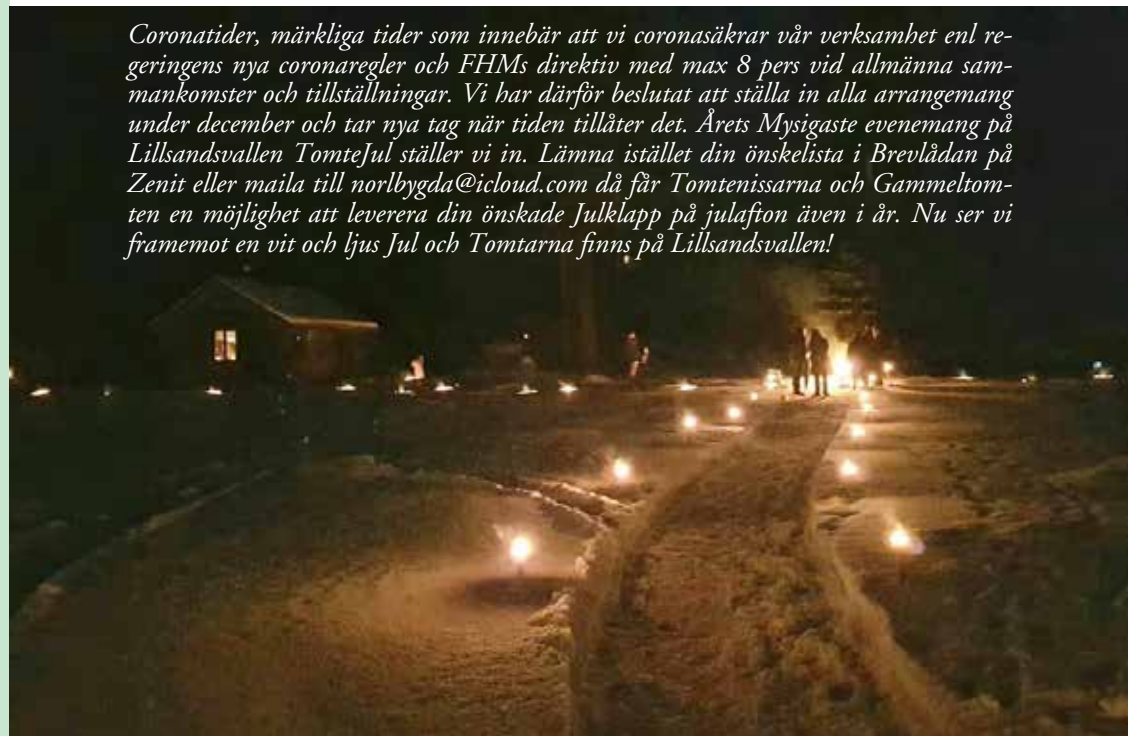
Som medlem hyr du Zenit till reducerat pris och du är välkommen på våra pubkvällar och fester. Tillsammans har vi roligt och vi blir en stark förening! Där folk möts föds kraft! Det är sällan enkelt att driva en bygdegårdsförening, vi ställs inför många utmaningar men är vi fler som tillsammans kan stötta varandra gör det vårt ideella arbete lättare. Det ska vara roligt att jobba i vår bygdegård och lära känna alla härliga människor i Rissnabygden som vill medverka i arrangemang eller besöka våra evenemang.

Gåvor till Rissnaortens hembygdsförening

Minnesfond samt övriga gåvor med anledning av högtider, bemärkelsedagar och stödbidrag till Zenit mottages genom bgnr 5204-6489. Kontakta ordförande Margita Gustafsson 070-235 1304 för utskrift av minnes- o gåvoblad.

Ett varmt tack till alla som under året lämnat bidrag till minnesfonden och dessa gåvor är till stor hjälp för oss i verksamheten.

Coronatider, märkliga tider som innebär att vi coronasäkrar vår verksamhet enl regeringens nya coronaregler och FHMs direktiv med max 8 pers vid allmänna sammankomster och tillställningar. Vi har därför beslutat att ställa in alla arrangemang under december och tar nya tag när tiden tillåter det. Årets Mysigaste evenemang på Lillsandsvallen TomteJul ställer vi in. Lämna istället din önskelista i Brevlådan på Zenit eller maila till norlbygda@icloud.com då får Tomtenissarna och Gammeltomten en möjlighet att leverera din önskade Julklapp på julafton även i år. Nu ser vi framemot en vit och ljus Jul och Tomtarna finns på Lillsandsvallen!

I samverkan med föreningar och företagare, tillsammans i byarna kan vi åstadkomma en positiv utveckling i bygden! Vi ska glädjas åt varandras framgångar! Vi ska göra Norlbygda till en ännu roligare och bättre plats att bo på! Livskvalitet i livet, nära naturen och i boendet! Ljusglimten är att vi bor på rätt plats i världen! Mänsklig värme ger ökad energi i allt vi gemensamt genomför även i digitala möten som ger mer tillgänglighet för fler. Ideellt arbete vår styrka.

Bygden blir vad Vi gör den till!

Ett varmt och hjärtligt tack till alla som på olika sätt bidrar till föreningens verksamhet, sponsorer, gåvor och bidrag från privatpersoner som gör det möjligt att även i fortsättningen behålla bygdegården Zenit och utveckla verksamheten. Håll ut, håll avstånd, håll kontakt, håll ihop, tillsammans bromsar vi smittan!

Rissnaortens Hembygdsförening ÖNSKAR alla en riktigt GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR!

Styrelsen gm Margita Gustafsson
och medverkan av Gerd Williamsson och Berit Martinsson

In memoriam Ulla Jakobsson

Den 21 november har Ulla Jakobsson stilla somnat in, i en ålder av 85 år efter en kort tids sjukdom.

Ulla deltog flitigt i föreningslivet i bygden, och var verksam inom Rissnaortens Hembygdsförenings kommittéer med flera olika sysslor och uppdrag på bygdegården Zenit och fåbodvallen Lillsandsvallen.

På gården i Börjesjö kunde man allt som oftast hitta Ulla ute i sin köksträdgård. Där odlade hon allt från grönsaker till underbara blommor. Trädgården var en stor passion om vår-sommaren. Bärplockning, fiske, jakt och skötseln av skogen var viktigt och en rekreationstid. Vintertid ägnade Ulla många timmar vid sin vävstol, där hon vävde plädar, mattor mm. Vid jultid stöptes det ljus och bakades tunnbröd. Ulla delade gärna ut små gåvor runt jul till oss grannar. Torkade eterneller och hemstöpta ljus. Läsning var också något som Ulla gillade och under många år jobbade Ulla ideellt i bybiblioteket Rissna. För fyra år sedan flyttade Ulla med sin John in till Östersund. Men fortsatte under några år att komma till olika arrangemang som hembygdsföreningen anordnade.

Ulla lämnar ett stort tomrum efter sig och saken är stor.
Tack för alla samtal, tack för alla skratt, tack för alla gånger som vi jobbade tillsammans.

I minnet finns du alltid kvar!

Vila i frid.

Berit Martinsson

Ett sista tack och farväl från Rissnaortens Hembygdsförening och Boggsjö Byförening,

*Vi binder en krans av minnen
Det vackraste och finaste vi har
Vi vet att de aldrig ska vissna
Hos oss är du alltid kvar
Vila i frid*

Takbjälkarna i Boggsjö Kapell

*Takbjälkarna i Boggsjö Kapell,
träsnideri av Peter Draschnar år 2000.*

Vår konstnär och musiker Peter Draschnar har under kalla och mörka vinterkvällar under milleniumskiftet, 2000-talet, arbetat i kapellet med att snida i träbjälkar som skall pryda upp taket i ett av kapellets rum. Han har suttit där i många timmar på kvällar och nätter och resultatet av detta är utan undandrift fascinerande. I dessa träbjälkar har han trollat fram de mest otroliga figurer och man kan se att Peter inte lider brist på fantasi..!

Apropå fantasi så berättade Peter för Walter Norlén, att han sent en blåsig och kulen natt fick besök. Han hade suttit där med sin kniv och sitt stämjärn och plötsligt anade han att han inte längre var ensam i lokalen. Han hade fått besök. Av vem tror ni? Jo just det - Boga...

Mer om Boga finner ni att läsa i Annika Svenssons artikel här i krönikan!

Boggsjö "först och störst"

Boggsjön nämns första gången år 1523 i ett dokument rörande köpeskilling och bördesrättsuppgörelse. Originalen var på pergament från Samsta. Där står att Karin Esbjörnsdotter bekräftar att hennes pappa har sålt halva Boggsjön och halva Moen för 30 mark till hennes farbror Erik Nilsson. Moen var troligtvis ett ödesböle som låg vid Boggsjön. Nils Andersson bekräftar att han sålt halva Boggsjön och Moen till samma Erik Nilsson. År 1523 är Erik Nilsson ägare till Boggsjön och Moen. Snart dags att fira 500-års jubileum i Boggsjö!

Margita Gustafsson

Foto: Gerd Williamsson

Bildbearbetning Tove Luksepp

Boggsjö Byförening

Verksamhetsberättelse 2020

Renoveringen av Boggsjö kapell har snart pågått i 4 år. Det var i februari 2017 vi borrade vatten efter det vi beviljats ett bidrag från landsbygdsprogrammet för att borra och installera vatten, köksrenovering, vindsisolering och uppgradering av duschrummet på Boggsjö kapell men vid installation av det borrade vattnet i mars 2017 upptäcktes Hussvamp i kryppgrund och i trossbotten. Renoveringen har till stor del skett ideellt av oss Boggsjöbor för att minska kostnaden. Många ideella timmar har det blivit under åren, drygt 500 timmar per år. Vi har genomfört flera jobbhelger och även jobbat vissa veckodagar.

Stort tack till alla som hittills har varit med att riva golv, väggar, slipat, snickrat, byggt, installerat vvs, el, kök och golvmatta, målat, fixat och donat.

Föreningen har sökt och erhållit lån i mitten av november 2019 från Mikrofondenz och medfinansiering från Bräcke kommun och lyckats löst finansieringen av inköpen för att hinna köpa in och installera kök och tillgänglighetsanpassningen av handikapptoilet och entré. Vi har gjort en omprioritering till ett kök med mindre storköksutrustning och vitvaror, golv o golvmatta enl krav för kök med angränsande väggar och

beläggning i och intill kök, nya dragningar av el, vatten och avlopp eftersom placeringen har blivit en annan men syftet är detsamma, att öka Boggsjö Kapells,

byns samlingslokals attraktion som mötesplats för alla i bygden och även för utyrning. En investering för framtiden. Boverksstödet slutredovisades 2019-12-01, tillgänglighetsåtgärder såsom färdigställd anpassning av hygienutrymmen, toalett och angränsande utrymmen. Färdigställd öppen planlösning utan invändiga trösklar, fullvärdig allmänbelysning med bredare dörröppning och ny golvbeläggning. Tillgänglighetsanpassad entré med bredare tröskellös entrédörr, farstukvist och utvändigt rullstolsramp, snösäkrad med snörasskydd.

Föreningen är i stort sett klar med renoveringen men festligheterna kring en nyinvigning har vi fått skjuta på framtiden pga coronapandemin och vi har fått anstånd med slutredovisningen till länsstyrelsen/Jordbruksverket till den 30 september 2021. Vi ser framemot att fira rejält när omständigheterna tillåter. Det ska vara roligt att bo i bygden! Vi arrangerar varje år Fettisdagsfirande med Jämtbälgen och den populära Boggsjöpimpeln på påskafton som vi beslutade att ställa in i år pga rådande coronavirusläge och covidregler. För att finansiera driften och underhåll av Boggsjö kapell har vi därför sökt krisstöd för samlingslokaler från Boverket genom Bygdegårdarnas riksförbund, att vara ansluten till förbundet, ger

30/5 Kristjan Domander har reglat i hall och tak, Boggsjö kapell.

6/6 Halva väggen fixad av Janne Nyqvist o Mattias Sundberg.

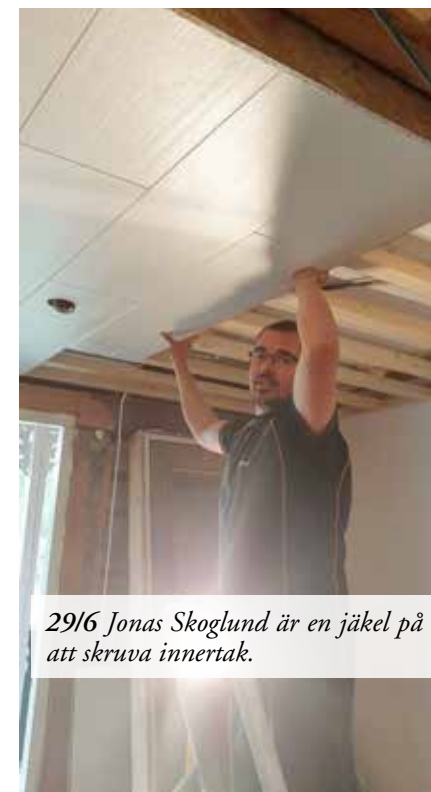
15/5 Jobbarhelg på Boggsjö kapell fredag den 15 maj. Jan Nyqvist fogar hallgolvet.

16/5 Jobbhelg Installation av trapp till övervåning av Roffe Sundström, Lars-Göran Boije, Janne Nyqvist, Boggsjö Kapell.

29/6 Mer eldragning av Folke Sundin på Boggsjö kapell

29/6 Jonas Skoglund är en jätke att skruva innertak.

4/7 Hallväggen fixade Sixten Persson o Mattias Sundberg, två tappra själar som kämpade på.

1/8 Barbro Eriksson har målat runt den nyinsatta dörren till vinden.

23/9 Äntligen är golvmattan på plats, bra jobbat Tommy Petterson. Nu är det klart framför öppna spisen.

oss ett enklare ansökningsförfarande för oss anslutna bygdegårdar. Med förhoppning att få ersättning för inkomstbortfall för uteblivna intäkter för arrangemang och uthyrning av Boggsjö kapell. Vi har även ansökt om bidrag från fonder och stiftelser i bygden. för vi i är i behov av pengar för att kunna slutföra renoveringen bl.a. färdigställa el installation, fortsätta renovera vinden och köpa in ny värmepanna för att få igång golvvärmen och en hel del övrigt.

Planen är att åter bli en populär mötesplats, samlingslokal för alla i bygden och även för uthyrning till föreningar, företag och privatpersoner från bygden. Vi hoppades på att glöggen åter skulle vara framdukad framför öppnaspisen till mysiga Lilljulkvällen 2020 men under rådande Coronapandemi och restriktioner att max 8 pers får samlas på allmän plats, är den inställd. Vi får förhoppningsvis träffas till Lilljulkväll 2021!

Ett varmt och hjärtligt tack till alla som på olika sätt bidrar till föreningens verksamhet, sponsorer, gåvor och bidrag från privatpersoner och företagare som gör det möjligt att fortsätta renoveringen och kunna behålla Boggsjö Kapell och utveckla verksamheten.

Boggsjö Byförening ÖNSKAR alla en riktigt GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR!

Gilla oss på BoggsjoKapell201/

Styrelsen gm Margita Gustafsson, kassör Boggsjö Byförening

Förtroendevalda i Boggsjö Byförening är ordförande Kjell-Åke Sundberg, kassör Margita Gustafsson, sekreterare Barbro Eriksson, ledamot Jan Nyqvist, ersättare Sixten Persson och Johan Boije och kontaktperson för ungdomsfrågor Victoria Hoffman. Vi har drygt 60 medlemmar. Vi kan bli fler. Välkommen att bli medlem och delta i vår verksamhet under 2021! Medlemsavgift 50 kr per pers, Insättes på pgnr 30 91 92-3 eller Swisha till 123 197 33 79. Även gåvor och bidrag till Boggsjö Kapells renovering mottages tacksamt. Kontakt, ordförande Kjell-Åke S, 070-252 78 22, kassör Margita G, 070-235 13 04

In memoriam Sixten Persson

Den 20 november har Sixten Persson stilla insomnat i sitt hem i Boggsjö, i en ålder av 67 år. Han föddes och växte upp i Boggsjö med tre äldre syskon. Gick i skola i Rissna och Stugun. Utbildade sig till teletekniker och jobbade under fler år på Ericsson senare Solectron i Östersund och som installatör i Stockholm och Norge. Återvände till Boggsjö för ca 20 år sen och övertog föräldrahemmet när hans mamma Elise flyttade till Gerlinergården i Gällö, augusti 2000. Intill sin pension jobbade han på Landsarkivet i Östersund och i Ramsele.

Han deltog flitigt i föreningslivet i bygden, och var verksam inom Rissnaortens Hembygdsförenings styrelse, kassör och kommittéer med flera olika sysslor och uppdrag på bygdegården Zenit och fåbodvallen Lillsandsvallen. Inom Boggsjö Byförenings styrelse, prisutdelare vid Boggsjöpipeln,

vid renovering av Boggsjö kapell med flera andra sysslor och ledamot fram till sin död. Han ställde alltid upp och hjälpte till med förberedelser när vi arrangerade något, ofta som kassör och tog betalt för entrébiljetter. Hans stora intresse var släktforskning och Boggsjös historia. Han var som ett levande uppslagsverk. Ville man veta något om Boggsjös och bygdens släkthistoria vände man sig till honom. Sixten tog gärna en sväng om och åkte ofta på dans. Han var sportintresserad, patriot, stolt över att bo i Republiken Jamtland, ett stor fan av ÖFK och han var alltid med när vi firade Jamtlands nationaldag i Rissna. För ca 15 år sedan gick Sixten med i matlagningskursen för män i bygden, under ledning av undertecknad. Vid Norlbygda Kockandslags Examensavslutning serverade Sixten och kockarna en utsökt 3-rätters Nobelmiddag och visade sina färdigheter för närmare 30 inbjudna gäster. De åtta kockarna i "övre medelåldern" erhöll varsin kockmössa med namn och Diplom utdelades. Vid andra tillfällen har han varit med och fixat sopp- och våffelluncher, varit delaktig i förberedelser, matlagning och servering vid flera av hembygdsföreningens arrangemang under åren jag varit ordförande. Inte minst vid Fettisdagsfirandet med Jämtbälgen på Zenit och i sommar på kolbullekväll på Lillsandsvallen. Han var sin bygd trogen in i det sista och hjälpte mig med fakta för en Boggsjöartikel i årets Sundsjökrönika, vem som först omnämndes och var ägare av Boggsjön 1523. Vi pratade också om renoveringen av Boggsjö Kapell och det stundade 500 års jubileet och att fira Boggsjö rejält om 3 år, 2023. Han lämnar efter sig en stor samling dokument i sin omfattande släktforskning och historia av Boggsjö som vi i Boggsjö Byförening nu får ta del av.

Ett sista tack och farväl från Rissnaortens Hembygdsförening och Boggsjö Byförening, till Sixten Persson och John Erikssons minne. Här serveras Adventssoppa vid lunchen på Zenit, Rissna 2016.

Ett sista tack och farväl från Rissnaortens Hembygdsförening och Boggsjö Byförening

*Att somna in när
stunden slutligen är inne
få lämna allt med rofylt sinne
i ljus och välbevarat minne*

I minnet finns du alltid kvar!
Vila i frid

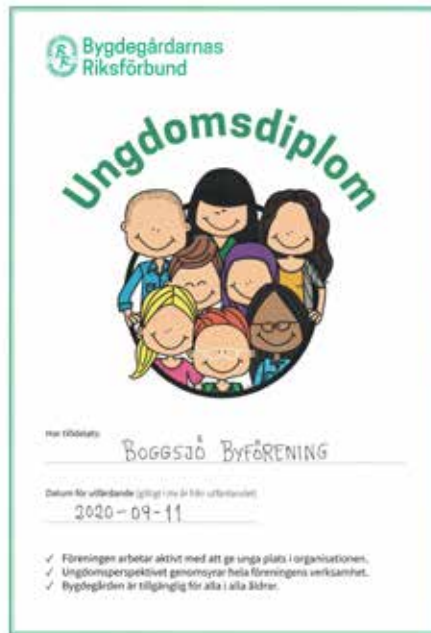
Margita Gustafsson

Boggsjö Byförenings Ungdomsdiplom 2020

Glädjande är att vi i Boggsjö Byförening har erhållit Ungdomsdiplomet eftersom vi uppfyller nedanstående punkter och några till. Vi ansökte och erhöll 5000 kronor till föreningen. Ett pris, en utmärkelse och ekonomiskt stöd från Bygdegårdarnas Riksförbund, en uppmantran som ska stimulera vårt arbete för barn och unga.

- Det arrangeras aktiviteter på Boggsjö Kapell (öppna för alla) som vänder sig till barn och unga och Boggsjö pimpeln-barnklass. Planen är att i framtiden även arrangera lägerverksamhet och samarbeta med Skogsutbildning i Vinnbergsreservatet.
- Föreningen är aktiv på sociala medier. FB-Boggsjö Byförening, IG-boggsjobyförening, www.norlbygda.com
- Föreningen har ingen åldersgräns för att hyra bygdegården. Ungdomar under 18 år får hyra med målsmans ansvar.
- Johan Boije och Victoria Hoffman är två ledamöter under 30 år varav minst en har ett annat uppdrag än kontaktperson för ungdom i styrelsen. Johan Boije är ledamot.
- Ungdomsdiplomet kan användas i vår kommunikation gentemot bidragsgivare, kommunen och beslutsfattare.

Boggsjö Byförening arbetar aktivt med att ge unga plats i organisationen och där ungdomsperspektivet genomsyrar hela föreningens verksamhet, göra Boggsjö Kapell till en naturlig mötesplats för barn och ungdomar!
Varmt Välkomna alla unga i Boggsjö!

Boggsjö Byförenings två styrelsemedlemmar under 30 år, Johan Boije, ledamot och Victoria Hoffman, ungdomsansvarig med Elving, Boggsjö Byförenings yngsta medlem. Lycka till i framtiden! Foto: Privat

Boga från Boggsjö

Det finns en fantasieggande sägen som har berättats i århundraden i bygden om hur Boggsjö fick sitt namn, uppskriven i Per Perssons bok om Sundsjö socken, 1924: "Boggsjös första beboare var en norsk kvinna vid namn Boga, varav sjön och byn fick namnet Boggsjö. Boga skall, därhemma i Norge, hava stått i otillåtet förhållande till sin broder, och därför måst fly. Hon skodde då sin ridhäst med bakframvända skor, för att vilseleda möjliga förföljare. Hon kom också oskadd hit till öde- och obygdan vid Boggsjön, där hon bröt bygd. Boga hade en broder, som var kyrkbyggmästare, och byggde Ragunda gamla kyrka'. Därav anses händelsen vara att förlägga till något av de första kristna århundradena här i Jämtland".

Jag var nyfiken på sägnen så jag la ut en fråga om den i Facebookgruppen Jämtlands lokalhistoriker och släktforskare. En medlem från Ragunda¹ hade hört att namnet Boggsjö kommer av Boga, som flyttade dit från Ammer i Ragunda. Hon var dotter till Ronnkel som var den förste bebyggaren i Ammer. Ammer hade fångst och fiskerättigheter vid Sättsjön mellan Boggsjö och Stugun så trakten var inte okänd och gränsen mellan Sverige och Norge gick där emellan en gång för länge sedan.

Oj, spännande! Det här ställde ju allt på huvudet! Skulle Boga ha kommit från Ammer och inte från Norge? Och har hon kanske funnits i verkligheten och inte bara varit en sagoperson? Jag blev nyfiken på riktigt och började forska.

Jag hittade Ronnkel. I Norrlands äldsta sägner av J. Nordlander, 1907, finns en gammal ramsa. Efter digerdödens slut rök det bara ur sju skorstenar i hela Ragunda och en av dem var hos 'n Ronnkel i Ammer. Enligt sägen skulle Ronnkel ha levt samtidigt med gamla kyrkans byggnad, han var en duktig smed och skulle bland annat gjort låset i gamla kyrkan. Och så står det: "Ändtligen omtalas mannen för ett svårt sedlighetsbrott, som han ska hafva begått med sin dotter. För att undgå straff flydde han då öfver riksgränsen på sin häst, som han hade skott bakfram."

¹ Jörgen Salomonsson, Krokvåg.

Var det Ronnkel som flytt med skorna bakfram på hästen? Var det far och dotter och inte bror och syster som begått sedlighetsbrott? Jag letar vidare och i Lokalsägner från Jämtland ISOF(00088:43), 1889, står dels om att Ronkjel smitt låset till kyrkan och: "En syster till förenämnde Ronkjel, vid namn Boga, skall ha bosatt sig i Boggsjö i Sundsjö och denna by deraf fått sitt namn. Efter att ha stått i brottsligt förhållande till sin dotter skodde Ronkjel sin häst bakfram och flydde ur riket". Så vävs historierna ihop, och krockar med varandra. Vem som flyr vart och i vilket släktskap de står, skiljer sig åt.

Bogas eventuella flykt från Ammer till Boggsjö skulle kunna vara möjlig. Betydligt mer så än en ritt från Norge. Norge ligger drygt 20 mil väster om Boggsjö och det låter otroligt att någon som flyr skulle rida tvärs över fjäll och ödemark, genom den fina Storsjöbygden och så igenom ödemark igen för att slå sig ner vid Boggsjön. Att rida dit från Ammer verkar i så fall betydligt troligare. Ammer hade avradsland, arrende, i skogen åt Boggsjöhället², så trakten var inte okänd. Dessutom var det obefolkade skogsområdet en gång gräns mellan länderna. Långt tillbaka räknades Ragundadalen till det svenska riket och inte till Jämtland och Norge. "Först när man på resa från Ragunda västerut var kommen till Boggsjö ansågs man vara inne i Jämtland, antecknar den danskebördige och i Jämtland verkande "landsherren" Tage Thott år 1622"³. Om Boga red från Ammer genom gränsmarkerna fram till Boggsjön så hade hon flytt från ett land till ett annat, lagen kunde inte nå henne.

Det som talar mot att det har hänt är att incest inte var ett så allvarligt brott på 1300-1400-talet då Ronnkel och Boga skulle ha levat, det innebar böter. Det är först på 1500-talet som det blir förbjudet på allvar och kunde bestraffas med döden⁴. Så varken Boga eller hennes far/bror skulle ha haft anledning att bryta upp från sitt liv och fly i vild panik. Dessutom säger jägare i min närhet att det säkert skulle synas på hovspåren åt vilket håll hästen sprungit även med bakvända skor så hästskorna är inget plus för trovärdigheten.

Den största invändningen är förstas att det är nedskrivna muntliga berättelser utan faktiska källor och att det är två så likadana berättelser som inte går ihop. Den störste kännaren av svenska folksägner vi har i landet är etnologen och författaren Bengt af Klintberg. Jag skrev till honom och frågade vad han tänkte om de här två sägnerna som var så lika varandra. Här är hans svar:

Att hans namn [Ronnkels] finns i namnramsan från Ragunda betyder helt säkert att han är en historisk person som levde på senmedeltiden. Uppgiften att han var smed och begick ett sedlighetsbrott med dottern kan också stämma. Däremot måste man betvivla sådana uppgifter som finns om många olika sägengestalter, som "de bakvända hästskorna". Historien om de felvända hästskorna är en vida spridd vandringsägen. I min katalog The Types of the Swedish Folk Legend har den nr Y44 och kallas "Shoes put on backwards". Ibland handlar den om en kreaturstjuv som sätter bakvända

² Ragunda Tingslags Domboksprotokoll 1649-1690
<http://www.fornskrift.se/Avskrifter/Ragunda%20dombok%201649-1690.pdf>

³ Den norsk-svenska riksgrensens ålder och hävd. En studie av rikssamlingsprocesser och gränsbildning i mellersta Skandinavien (2003) Olof Holm

⁴ Straffet för incest i Sverige under reformationstiden (1961) Jan Eric Almquist,
<https://svjt.se/svjt/1961/31>

människoskor på djuret för att ge intryck av att det är en människa som gått i motsatt riktning. Den finns också i en form som jag beskriver så här: "A person who is on the run puts shoes on him/herself or horseshoes on the horse backwards to lead the pursuers astray."

Kvinnonamnet Boga tror jag däremot är härlett ur ortnamnet Boggsjö. Förleden Bog- (med långt o) finns i många ortnamn och betecknar ofta en båge eller krök i en sjö eller älv. Ord som egentligen betecknar naturformationer tolkas i ortnamnssägnerna mycket ofta som personnamn.

Ronnkel kan alltså ha funnits men Boga är troligtvis bara en påhittad sagogestalt. Hon fick sitt namn av Boggsjö i stället för tvärtom. Namnet Boggsjö skulle i stället ha kommit av att sjön gör en båge eller krök. I gamla dokument från 1500- och 1600-talet har Boggsjö stavats: Baughesiön, Baugsiön, Bogessiö, Båogsiö, Boxiö, Baugsiö, Bogsjö⁵. Visst låter det som om det skulle kunna komma från ordet båge. Och ser man att sjön gör en eller flera bågar? Ja, kanske. Men det känns inte roligt att behöva begrava den fina sängen om Boga.

Wikipedia: "En sägen gör till skillnad från sagan anspråk på att vara sann". Så om vi säger att det finns en gammal saga som har levt i mer än sex hundra år om hur Boggsjö fick sitt namn, så kan vi fortfarande berätta om hur Boga kom ridande i full fart undan sina förföljare, hittade den vackra platsen, slog sig ner och blev den första beboaren i bygden!

Annika Svensson

Foto: Mattias Sundberg

5 Diplomatarium Norwegicum b.14 nr.390 + Ortnamnen i Jämtlands län. Bebyggelsenamn i Bräcke kommun (1995) Bertil Flemström

Stiftelser och gåvofonder inom Sundsjö socken

Stiftelser vars avkastning till största delen delas ut i Sundsjö församling/socken

I Sundsjö finns tre stiftelser som har sin bakgrund i att några människor valt att skänka olika former av egendom till dåvarande Sundsjö församling. Inom detta geografiska område skulle också den framtida avkastningen, med något undantag, utdelas. Det geografiska området kallas idag ofta Sundsjö socken och överensstämmer med Sundsjö församling som den såg ut fram till 2009-12-31. I samband med respektive gåva har uttryckts tydliga önskemål om hur gåvan eller dess avkastning ska användas.

I Sundsjö sockenstuga kan du se mer detaljerade levnadsbeskrivningar av givarna och deras anknytning till Sundsjö.

Stiftelsen Arvid Gardens minne

Arvid Gärdin föddes 1892 i Torsäng, Sundsjö socken och emigrerade vid 21 års ålder till USA och tog där efternamnet Garden. Han var först verksam som snickare och farmare innan framgångsrika fastighetsaffärer vidtog. 1956 besökte han för första gången sitt gamla hemland. 1959 flyttade han till Fjällsta tillsammans med sin fru där de bodde fram till 1965. De flyttade därefter till Norrköping där de båda är begravda. Arvid hade, när han avled 1974, testamenterat en avsevärd del av sina tillgångar till födelseförsamlingen Sundsjö.

Stiftelsens styrelse utgörs idag av Församlingrådet i Revsund Sundsjö Bodsjö församling och har till ändamål att till exempel stödja ideella föreningar inom Sundsjö socken.

Ansökan om medel sker efter annons i Kommunbladet, vanligtvis under oktober-november månad.

Stiftelsen Anton och Eve Fogelins minne

Anton och Eve Fogelin bodde aldrig i Sundsjö men förvärvade 1961 skogsskiftet Boggsjö 2:10. Makarna fick en dotter, Ann-Margret Carlqvist, som i enlighet med sin mors önskemål testamenterade fastigheten till Sundsjö församling. 1991 avsattes en del av fastigheten till ett naturreservat, Vinnbergreservatet, som blev Sveriges första kyrkoreservat.

Även denna stiftelse leds av en styrelse som för närvarande utgörs av Församlingrådet i Revsund Sundsjö Bodsjö församling. Avkastningen ska enligt givaren gå till skogsstudier, till exempel bereda studiebegåvade ungdomar som är bosatta i Jämtlands län - företrädesvis de som är födda i Sundsjö församling - utbildning i skogsskötsel.

Ansökan om medel sker under oktober-november efter annons i Länsstidningen och Östersunds-Posten.

Stiftelsen Tilda Berg och Martin Olssons minne

Stiftelsens tillgångar har sitt ursprung i gåvor testamenterade av Tilda Berg och Martin Olsson.

Tilda (eg Matilda) Berg föddes 1872 i Mälgåsen, Revsunds socken. Tilda gifte sig så småningom men fick inga barn. Efter makens död 1950 flyttade Tilda till ålderdomshemmet i Torsäng. I slutet av 1951 kallade hon till sig dåvarande komministern i Sundsjö, Carl Agatan Grafström, i avsikt att skänka fastigheten Gröttingslandet 1:9 till Sundsjö församling. Den 7 januari upprättades ett gåvobrev som stadfäste gåvan.

Martin Olsson föddes i Bergs socken 1909 och gifte sig 1928 med Hildur Fahlgren från Norsjö socken i Västerbotten. Paret flyttade 1940 till Fjällsta där Hildur tillträdde tjänsten som distriktssköterska. Sonen Jan föddes 1942 och fick efter examen anställning vid Ericsson i Stockholm, en tjänst som han hade vid sin död 1972, endast 30 år gammal. Makarna fick i arv efter sonen Jan aktier i telekombolaget Ericsson. Efter hustruns död skänkte Martin dessa aktier, i lika delar, till Sundsjö Hembygdsförening och Sundsjö församling. Martin tjänstgjorde under många år som kyrkvård i Sundsjö.

Tilda Bergs och Martin Olssons gåvor lade församlingen samman i rubricerad stiftelse.

Stiftelsen förvaltas av en styrelse som utses av den ideella föreningen Sundsjö Sockenstämma och har till ändamål att främja församlingsarbete, kyrklig verksamhet och övrig välgörande verksamhet inom Sundsjö församling.

För information och ansökan kontaktas stiftelsens ordförande Fredrik Tronde.

Gåvofonder inom Sundsjö socken

Gåvofonderna är fonder som startats av privatpersoner eller föreningar och utgörs av medel som samlas in i samband med dödsfall som minnes- och hedersgåvor.

Sundsjö blomsterfond

Omkring 1920 startades Sundsjö Blomsterfond av Sevelina Sefastsson som föddes och växte upp i Tavnäs. Sevelina utbildade sig till sjuksköterska och tjänstgjorde därefter på flera ställen i Jämtland. I sitt arbete såg hon behoven i många hem och beslöt att inrätta en blomsterfond i hembygden Sundsjö för att kämpa mot den värsta nöden. På senare år har medel skänkts bland annat till Hjärt- och lungfonden

Prydnadsfonden

1949 omkom den då 42-åriga Olle Andersson i en traktorolycka vid plöjning i Åsgård. Olle var lantbrukare och bodde i Mjösjö med hustru och fyra barn, som blev fem några månader efter olyckan. Sorgen och saknaden blev stor i hela bygden och många ville delta med minnesgåvor. Olles hustru Ingrid och Olles mamma Karin beslöt inrätta en minnesfond – Prydnadsfonden. Två silverljusstakar med inskription skänktes dessutom till dopaltaret.

Medel från fonden används för prydnad av Sundsjö kyrka och kyrkogård.

Sundsjö ungdomsfond

1959 omkom Lennart Sjödin i en olycka under sin värnpliktstjänstgöring under utbildning i kast med handgranat. Granaten ifråga hade ett tekniskt fel som förorsakade olyckan. Lennart bodde med sina föräldrar Brita och Gunnar och tre yngre syskon i Tavnäs. Deltagandet i familjens sorg blev stort och många ville delta med minnesgåvor. Man beslöt därför att inrätta en minnesfond som blev Sundsjö ungdomsfond.

Medel från fonden används till uppmuntran och stöd till ungdomar i Sundsjö, bland annat till musik- och kulturstipendier.

Vill du, i samband med dödsfall eller någon högtidsdag, skänka gåvor till någon av fonderna ovan? Kontakta Pastorexpeditionen, tel 0693-100 43 eller e-post: bracke-revsund.pastorat@svenskakyrkan.se

Övriga minnesfonder

Sundsjö hembygdsföreningens minnesfond

Kontakta Elisabeth eller Bernt Hansson: 0693-302 55 eller 070-235 36 98

Rissnaortens hembygdsförenings minnesfond

Kontakta Margita Gustafsson: 070-235 13 04

Familjenotiser

Födda

2020

8/1	Agnes Norlén	Norrmalmstorpet
2/3	Elving Boije	Boggsjö
3/5	Ellen Söderholm	Sörviken
25/5	Alexander Veldhoedt	Rissna
18/9	Esther Rumm	Tavnäs

Avlidna

2020

24/1	Bengt Olov Hemmingsson	Fanbyn
19/5	Ingegerd Kandel	Sundsjöåsen
9/6	John Eriksson	Rissna
24/6	Sven Sefast Tronde	Tavnäs
8/8	Mats Ljungkrantz Erlandsson	Fjällsta
30/9	Bjarne Englund	Fjällsta
7/10	Bert Andersson	Tavnäs
20/11	Sixten Persson	Boggsjö
21/11	Ulla Jakobsson	Börjesjö

Nyårsklockor ringer

*När nya året ringdes in och det gamla tog slut,
fanns i Kina ett litet virus som ingen sett förut.*

*Vi såg skrämmande bilder, hur människor dog,
men det var ju långt borta så vi klarar oss nog.*

*Detta smarta lilla virus, hittade snabbt ett sätt,
det tog flyget jorden runt, utan pass och biljett.*

*En pandemi, en dödlig smitta, ett så otäckt hot,
många av de sjuka dog, det finns ju ingen bot.*

*Rekommendationer och råd var allt vi kunde få,
när vi lyssnade på Tegnell, var dag klockan två.*

*Vi undvek att träffas, inga kalas, nej ingen fest,
en tuff och tråkig tid, en pandemi, en riktig pest.*

*Ingen majbrasa och på midsommar ingen dans,
men på Lillsandsvallen åts kolbullar med distans.*

*Vi såg framåt och hoppades, snart så tar det slut,
men smittan fortsätter och skördar liv som förut.*

*Ett verksamt vaccin, är det som vi alla hoppas på
och att vi sedan allihop ett normalare liv kan få.*

*Klockorna ringer på nytt, nu måste smittan ta slut,
ett nytt och bättre år så att vi kan umgås som förut.*

Elly Höglund